

GENOCIDO PROBLEMA

VAKARŲ VOKIETIJOS SEIMAS PASISAKĖ UŽ ĮSISENĖJIMO PANAIKINIMĄ GENOCIDO BYLOSE, NORS GYVENTOJŲ DAUGUMAI TAI NEBEAKTUALUS KLAUSIMAS, KURĮ NORĖTUSI GALIMA GREICIAU UZMIRŠTI. — LIETUVIŲ LIKIMAS DER SPEGEL LEIDĖJO PASIKALBĖJIME SU FILOSOFU KARL JASPERS.

Vytautas Meškauskas

Kovo 10 d. Vakarų Vokietijos seimas didele balsų dauguma pasisakė už įsisenėjimo panaikinimą genocido bylose, kaip tai padaryti praktiškai: atitinkamai papildyti konstituciją ar tik nukelti terminą, nuo kurio įsisenėjimas įsigalioja -- pavesta pasiūlyti atitinkamai seimo komisijai.

Reikia pastebėti, kad įsisenėjimas sutinkamas beveik visose teisingumo sistemose. Taip Lietuvoje veikusio Baudžiamo Statuto 68 St. 1 past. buvo numatyta, kad dėl nusikaltimų, už ku-

riuos grėsė mirties bausmė, bylos nekeliama 15 metų pralinėjus arba jos nutraukiamos, jei per 30 metų nepadaromas joks sprendimas. Vokietijoje tas terminas nepradėtom bylom yra 20 metų. Įsisenėjimas, aplamai imant, yra įvestas praktiškais sumetimais. Po 15 ar 20 metų jau sunku ką nors įrodyti, ypač jei reikia pasiklausti liudininkais, kurie per tiek metų spėjo daug ką užmiršti. Iš kitos pusės, genocidas yra specialios rūšies nusikaltimas, palikęs neišnaikinamus pėdsakus Vokietijos įstatymų davystėje bei jos vykdyme ir atskirų žmonių asmenišką atsakomybę už ją šiais laikais palyginti dar nesunku nustatyti. Pagaliau, tai iš viso daugiau moralinės ir politinės atsakomybės, negu teisės problema.

Skaičiuojama, kad nacių laikais Vokietijoje buvo išžudyta netoli 12 milijonų žmonių. Tikslus skaičius yra nežinomas. Faktas lieka, kad daugybė žmonių buvo nužudyti vienu aukštesnių biurokratų plunksnos brūkštelėjimu ar žemesnių pareigūnų nuožiūra. Ir aukų vienintėlis "nusikaltimas" buvo tik toks, kad jie priklausė ne tai rasei, kuriai reikėjo.

Žmonės, kurie toje žudymo akcijoje dalyvavo, paprastai teisinais veiks vyresniųjų laikymu. Taip perkeliama kaltė nuo vieno ant kito, išeity, kad kaltas tik vienas Hitleris. Tačiau tas į valdžią atėjo tautos daugumos pritarimu. Ir kai jis joje įsitvirtino, daugybė žmonių, ir iš kairės ir iš dešinės, paskubėjo jam pataikauti. Daugumas gal ir nežinojo, kas bus toliau. Gal jie ir norėjo išgelbėti tai, ką dar galima išgelbėti savo tautos, artimųjų ar asmeniškai naudai. Tas reiškinys yra žinomas visose tautose ir visais laikotarpiais, tačiau tos švelninančios aplinkybės neatpalaiduoja nuo asmeniškos moralinės ir politinės atsakomybės, nors teisiskai ir nebūtų kaip prildyti. (Po karo vien V. Vokietijoje buvo "išskrinuoti" 13 milijonų nacių organizacijų narių -- 9,833,864 asmenys rasti nusikaltę -- "Nicht betroffen".)

Dar praėjus penktadienį V. Vokietijoje buvo išteisinta 14 slaugių, kurios gydytojų nurodymais injekcijom nužudė porą šimtų atsilikusių vaikų ir nepagydomų ligoniu. Jos buvo išteisintos, nes galvosios atliekančios teisėtą darbą. Gydytojams jau buvo statomi didesni reikalavimai, jie turėjo suprasti, ką daro. Žinia, apie nužudymą "iš pasigallėjimo" yra daug ginčijamas visuose kraštuose ir iš tiesų yra atsitikimai, kad

mirtis, atrodo, esąs išgelbėjimas nuo neprasmingų kančių. Tačiau nacių Vokietijoje, atrodo, buvo "gelbėjama" per daug ligonių nuo tokių kančių ir ligų, kurios buvo, palyginti pakenčiamos.

Buvo ir daug aiškesnių atsitikimų, kada žmonės mielai ėmėsi žudymo darbo iš pamėgimo ar savo asmeniškos karjeros sumetimais. Įdomu, kad Hitlerio Vokietijos profesionaliniai budeliai nebuvo teisiami, tačiau beveik 80,000 vokiečių žudymo "mėgėjų" jau yra Vokietijoje ir užsieniuose nubausti, nes jie neturėjo jokių įrodymų, kad kitaip elgtis ir negalėjo.

Amerikiečių teismai nubandė 1814 tokių nusikaltėlių (jų tarpe 450 mirties bausmė) britų teismai 1085 (240 mirtimi), prancūzų -- 2107 (104 mirtimi), pačios V. Vokietijos teismai -- per 6,000 (čia nėra mirties bausmės). Užsieniuose: Lenkijoje buvo nuteisti 16,819 vokiečių ir Sovietų Sąjungoje -- 24,000 (Rytų Vokietijoje nuteista 12,000 nacių).

Kaip tik čia ir susiduriame su viso klausimo problematika. Kaip sovietai gali teisti vokiečius, jei patys yra pridarę dar daugiau nusikaltimų? Ir kokia tai teisė, jei netaikoma visiems?!

Šiuo aspektu įdomų pasikalbėjimą turėjo Der Spiegel leidėjas Rudolf Augstein su žymiausiu nūdieniu vokiečių filosofu, 82 metų Karl Jaspers, kurio mintimis pasekė ir tie 80% Bonnos seimo atstovų (viso jų yra 499), kurie pasisakė už įsisenėjimo genocido bylose panaikinimą.

Augsteinas tarp kitko nurodė, kad Napoleonui karaliaujant Artimuosiuose Rytuose, jam pasidavę Jaffos miestas su sąlyga, kad jis leis pasitraukti jo gynėjams. Kai tie su žmonomis ir vaikais išėjo iš miesto, Napoleonas, tau pydamas paraką ir šviną, įsakė juos durtuvais subadyti, kas ir buvo padaryta. Jaspersas (tai atsakė, kad čia, be abejo, nusikaltimas, kurių netrūko ir senesniais ir naujesniais laikais. Tačiau tai buvo atskiras atsitikimas, bendros valstybinės santvarkos nenumatytas, tuo tarpu nacių atveju visa santvarka buvo nusikaltėliška, kuri nepripažįsta jokio teisingumo ar teisėtumo ir kuri skelbia, kad visą tautinę ar rasinę grupę reikia sunaikinti. Kad taip yra, galėjo žinoti kiekvienas žmogus Vokietijoje, nors kartu ir negalima nuneigti, kad dauguma to vis dėlto nesuprato.

Mums, lietuviams, gali būti įdomi dar viena to pašnekėsio vieta:

Augsteinas: "... Kai prisimename visus Stalino žiaurumus, vis dėlto turime pastebėti, kad nebuvo atsitikimo, kad jis būtų įsakęs visą žmonių grupę nužudyti. Jis nedekretavo, kad visi lietuviai turi mirti, bet tik įsakė išskirti vadovaujantį lietuvių sluoksnį į tokias vietas, kur jų daugelis turėjo mirti ir tokiu būdu jau galima kalbėti apie visos tautos išnaikinimą. O tai, ką jis

Vokietijoje gyvenę lietuviai veikėjai kalbėjo Stuttgarte suruoštame Vasario 16 minėjime. Iš kairės: Lietuvos Nepriklausomybės Tautos Vokietijoje pirmininkas Jonas Stankaitis, Mažosios Lietuvos Tarybos pirmininkas Erdmonas Simonaitis, Lietuvių Bendruomenės Stuttgarto apylinkės pirm. Aleksas Šukys ir Vasario 16 gimnazijos mokytojas Step. Vykintas - Povilavičius. V. Alseikos nuotrauka

Prezidentas kalbėjo apie negrų teises

* PREZIDENTAS JOHNSONAS kovo 15 d. Kongrese pasakytoje kalboje deklaravo, kad rasiniai neramumai ir įtampa privalo būti nugalėti. Kuo tąja įtampa rizikuojama, tai "žmogaus garbė ir demokratijos likimas". Prezidentas nepasmerkė, bet pagerbė demonstracijų ir eisenų vadovus, pažadinusius Amerikos sąžinę.

Pagrindinis kalbos tikslas, naujais įsūlytais nugalėti klaidas, kuriomis pietinėse valstijose kludomas negrų registravimas balsavimo teisėmis įvyti. Prezidento žodžiais -- atėjo laikas kiekvienam amerikiečiui užtikrinti balsavimo teisę, kad atsakius į šauksmus protestuojančiųjų.

* NORS VEIKIANTIEJI ĮSTATYMAI pilnai apsaugo visas JAV piliečių, taigi ir negrų teises, tačiau įvykių raida rodo, kad tenka laukti labai "karštos vasaros". Radikalųjų negrų grupių vadovų kalbose reiškiasi ekstremizmas, kurio negali patenkinti įstatyminė tvarka. Jų kalbose dabartinė tvarka laikoma vergija ir vyriausiu vėgų pirkliai laikomas prez. Johnsonas. Įvairių laisvųjų reikalavimai ir tuos reikalavimus lydintieji šūkiai kartais labai primena šūkius, mitinguose girdėtus Lietuvoje 1940 metais.

* "BANGINIS NEGALI LAISVAI PLAUKIOTI MAŽUOSE UPELIUOSE" -- taip galvoja komunistai apie karą Vietnamo, Amerikiečiai negalėsia to karo laimėti, nes jų ginklai ir metodai esą nepritaikyti partizaniniam karui.

* SU CHRUSČIOVONUŠALINIMU dingo ir sapnai bei svajonės pralenkti JAV ūkinėje srityje. Dabar jau ir rusai atvirai pripažįsta, kad lenktyneis pralaimėtos.

US News & World Report, patiekęs ilgesnę apžvalgą, pabaigoje rašo, kad 1964 m. Sov. S-gos ūkinis atsiėmimų raportas pasirodęs pavėluotai ir žymiai trumpesnis, nei bet kada. Jame nebėra Chrusčiovinės pompos, palyginus su JAV ir pasikartojančių pažadų pralenkti Ameriką. Svarbiausia, raporte praleistos tos sritys, kuriose jaučiamas didesnis atsilikimas.

Tačiau ne vien produkcijos kare patys rusai jaučiasi pralaimėję. Komunizmas nebesą tąja jėga, kuria neseniai taip didžiavosi. Svarbiausia, tos jėgos centras Maskvoje pradėjo brąškėti.

Chrusčiovo sapnams neišsipildžius, atsirado nauji sapnai. Straipsnio pabaigoje US W & N Report rašo, kad "tenka laukti pasikeitimų pačioje sistemoje. Tų pasikeitimų dauguma, ekspertų nuomone, liesianti postūkus kapitalizmo link." Skamba irgi kaip sapnas...

MINISTERIS STASYS LOZORAITIS AKTUALIAIS KLAUSIMAIS

Vasario 16 dieną iš Romos į Sao Paulo buvo atvykęs ir dalyvavo III-jame P. Amerikos Lietuvių Kongrese Diplomatinijos šefas ministeris Stasys Lozoraitis, kuris ta proga maloniai priėmė mūsų bendradarbių Stasį Vancevičių, su kuriuo turėjo sekantį pasikalbėjimą:

— Pone Ministeri, gal malonėtumėt pasakyti, koks Jūsų svarbiausias kelionės į Braziliją tikslas?

— Mano kelionės tikslas dalyvauti III Pietų Amerikos Lietuvių Kongrese Sao Paulo, į kurį buvau pakviestas, ir aplankyti mūsų diplomatinės bei konsularines atstovybes Pietų Amerikoje.

Kongresas yra padaręs man didelio įspūdžio, būtent, dalyvių patriotine nuotaika ir tuo, kad jame buvo gausiai atstovaujamas jaunimas.

— Ar be Sao Paulo, esate numatę aplankyti dar kitus Brazilijos ir P. Amerikos miestus?

— Iš Sao Paulo važiuosiu į Rio de Janeiro, Montevideo ir Bogotą.

— Ar turėsite progos pasimatyti su Brazilijos valdžios atstovais ir kalbėtis su svarbiausiais Nepriklausomos Lietuvos reikalais?

— Būdamas Rio de Janeiro būsiu priimtas užsienio reikalų ministerijoje. Šiuo laiku svarbiausias Lietuvai klausimas Brazilijoje yra mūsų pasiuntinybės statuso atitaisymas ir konsulato Sao Paulyje statuso sugrąžinimas. Turiu vilties, kad dabartinė Prezidento Castelo Branco vyriausybė, apsaugojusi Braziliją nuo komunistų pavojaus, yra palankiai nusistatęsi sovietų pavergtų kraštų, taigi -- ir Lietuvos interesų atžvilgiu.

— Kokios, Jūsų nuomone, dabartinės Lietuvos laisvės perspektyvos?

— Lietuvos nepriklausomybės atstatymo klausimas sudaro Centro ir Rytų Europos paliuovimo nuo Sovietų Sąjungos priespaudos problemos dalį. Ši problema ilgainiui turės būti išsprę-

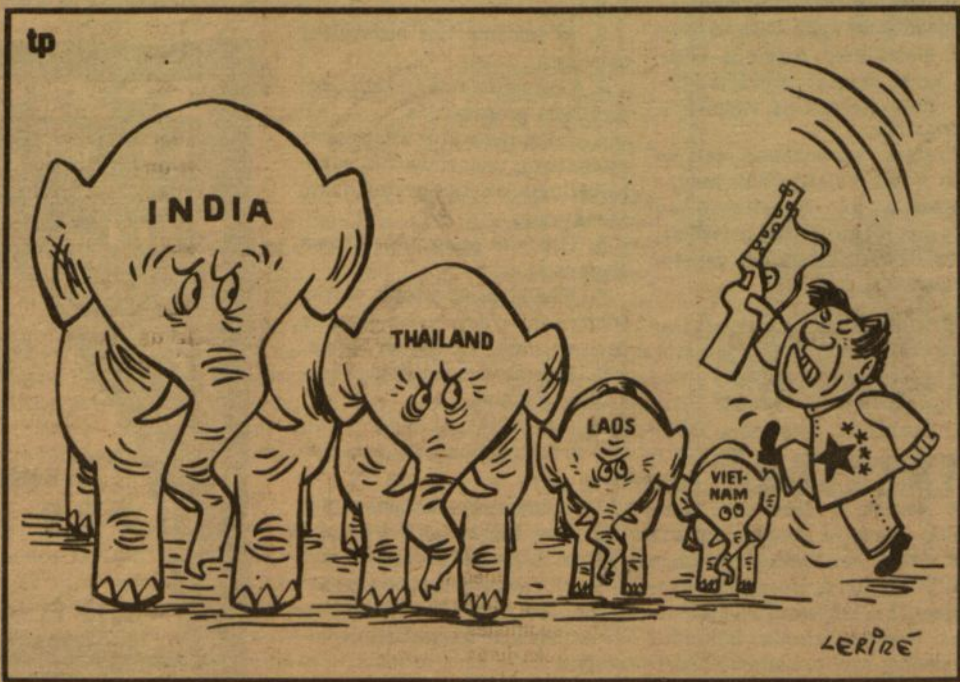
ta, būtent, sugrąžinant laisvę visiems tos srities kraštams, kuriuos sovietai yra vienokiu ar kitokiu būdu užvaldę. Tam tie kraštai turi lygias teises ir tuos pačius galimumus. Taip, pavyzdžiui, Lietuvos laisvės atstatymas yra toje pačioje galimumų plėtėje, kaip ir Vokietijos suvienijimas. Be to, aš manau, kad Centro ir Rytų Europos išlaisvinimo problema tegali būti išspręsta visuomete, tai yra visiems tiems kraštams kartu. Aš neįsivaizduoju tokios padėties, kad Lenkija ar Vengrija atgautų laisvę, arba Vokietija būtų suvienyta, o Lietuva su Latvija ir Estija paliktų sovietų okupacijoje.

Svarbiausi veiksniai Rytų ir Centro Europos laisvės problemoje yra šie: sovietų pavergtų tautų siekimas pasiliuosuoti nuo sveltimos priespaudos ir komunistinės santvarkos. Tautų bei žmonių laisvės idėjos stiprėjimas pasaulyje yra Sovietų Sąjungos santvarkos, taigi, ir jos galios silpnėjimas. Vienintelis pagrindas, ant kurio stovi Sovietų Sąjunga yra prievarta, vartojama bet kurioje gyvenimo srityje. Sovietų Sąjunga neturi net savo piliečių laisvo pritarimo, kuris yra būtinas elementas normaliai valstybių egzistencijai ir tikrajam pastovumui. Juo labiau ji neturi jos užvaldytų valstybių žmonių pritarimo. Žinoma, sovietų silpnėjimo procesas nėra toks greitas, kaip mes norėtume ir kaip reikalauja mūsų interesai. Bet jis vyksta ir negali sustoti. Ir tai atidaro Lietuvos laisvės perspektyvas.

— Kokių būdu P. Amerikos lietuviai galėtų daugiau ir aktyviau dalyvauti Lietuvos laisvinimo darbuose?

— Mūsų visų uždavinys yra stengtis, kad Lietuva būtų nebūtų Vakaruose nutylima. Tad svarbu veikti, kad Pietų Amerikoje Lietuvos nepriklausomybės klausimas būtų keliamas, minimas spaudoje, valstybės vyrų viešuose pareiškimuose tarptautinių organizacijų plėtėje. Sovietų vykd-

(Nukelta į 2 psl.)

Progresyvi pakopa...

Lozoraitis...

(Atkelta iš 1 psl.)

mas kolonijalizmas suteikia tam tikrą pagrindą.

— Ar dabartiniu metu yra galimi ir pageidautini artimesni ryšiai mūsų išeivių su pavergtos Lietuvos lietuviai, kurie tikrai nori ir laukia Lietuvos laisvės?

— Tamsta tiksliai suformulavai problemą, dalindamas ją į du klausimus: ar ryšiai galimi ir ar jie pageidaujami. Ryšiai tarp bet kurio okupuoto krašto žmonių ir jų tautiečių, esančių už okupanto galios ribų visada pageidaujami vien dėl grynai žmoniškų aplinkybių, kaip giminytė, artimos pažintys ir panašiai, o antra, todėl, kad tokie ryšiai gali sustiprinti tautos moralinį atsparumą okupantui ir pramušti jos izoliavimo sieną. Jau vien tik informacijos apie laisvąjį pasaulį, jo idėjas, apie užsienio lietuvių gyvenimą bei veiklą yra įdomios ir svarbios tautai krašte. Tačiau ar tokie ryšiai galimi? Ar sovietai leidžia šitaip santykiams su Lietuvos lietuviais? Aiškus dalykas, kad neleidžia ir neleis. Juk be specialių techniško turinio leidinių, jokia knyga ir joks laikraštis sovietų ir Lietuva neleidžiamai. Lietuvių Enciklopedija, okupacinės valdžios žmonių išrašyta savo reikalams, laikoma po užraktu, geležinėse spintose, lyg ji turėtų atominę bombą. Yra žinomi atsitikimai, kuriais sovietų muitinė, radusi iš užsienio atėjusiame pakiete porą kryželių ir įkainavusi juos pusę dolerio, sukonfiskavo visą siuntinį. O kai dėl lankymosi okupuotoje Lietuvoje, tai kiekvienas nuvažiuojęs tenai iš užsienio lietuvis yra suvaržytas policijos priežiūros, kad tik pakentų savo giminiams, pažįstamiems ir šiaip sutinkamiems žmonėms. Maža to, toks turistai grįžęs į Vakarus, tais pat sumetimais negali pasakyti atvirai savo nuomonės apie padėtį Lietuvoje, jei jo nuomonė netinka svietams. Ir šitoks tylėjimas yra mums didžiai kenksmingas. Galima lengvai įsivaizduoti, koks būtų buvęs įspūdis, jei kuris Vakarų žydas, gavęs hitlerininkų leidimą aplankyti Vilniaus getą, terašytų ir pasakotų, paskui, sugrįžęs, kad gete yra gėlynių ir orkestrų, neminėdamas, kad getas yra mirties prieanngis, kaip kad Lietuva yra sovietų okupuotas kraštas, kuriame kiekvienas laisvės pasireiškimas slopinamas. Tad tikrai artimesni ryšiai tarp išeivių ir okupuotosios Lietuvos nėra galimi, nes sovietai jų neleidžia. Lygiai nenormali yra padėtis ir su turistais iš Lietuvos: ir jie bijo pasakyti atviresnį žodį, kad nesukeltų prieš save sovietų represijų. O susitinką su jais užsienio lietuviai vengia statyti juos į pavojų. Šia proga pažymėtina, kad nedera turėti kontaktų su tokiais lankytojais iš Lietuvos kaip, pav. vadinamo Vyriausiojo Sovieto vicepirmininkas J. Baltušis, kuris neseniai buvo Jungtinėse Amerikos Valstybėse. Man atrodo, kad pavyzdžiui, karo metu, norvegai užsieny nesutikdavo su savo kvilingais.

Galop, kalbant apie ryšius su Lietuvos žmonėmis, tenka pabrėžti, jog šiais metais sovietai rengiasi minėti Lietuvos okupacijos 25 metų sukaktį, kaip Lietuvos "išlaisvinimo" sukaktį. Šitokio begėdiško lietuvių tautos įžeidimo akivaizdoje nei vienam užsienio lietuviui nedera šįmet lankytis Lietuvoje.

— Ar dabartinės pasaulio politinės raidos yra naujų vilčių Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės atgavimui?

— Ligšiolinė tarptautinės padėties raida nieko neprideda prie mūsų vilčių, bet ir jų nesumažina. Galimas dalykas, kad Vietnamo įvykiai išsivystys į tokį vietinį ginkluotą konfliktą, kaip Korėjos karas 1950 metais. Jei tie įvykiai paskatins Vakarus veikliau reikšti savo politikoj solidarumą su sovietų pavergtų tautų laisvės siekiais, — jau būsime šį tą laimėję. — baigė pasikalbėjimą ministris St. Lozoraitis.

Dalis klausytojų surengtose diskusijose. Iš kairės Vincas Rastenis, vakaro pravedėjas Dalia Bulgarytė, Centre sėdi dail. K. Žoromskis, kurio studijoje vyksta "penktadienio vakarai". G. Penko nuotrauka

Penktadienio vakarai New Yorke (2)

Lietuvių spaudos problemos

Antra kalbėtoja buvo Rasa Gustaitytė, jau ketvirtus metus Washington Post korespondentė Washington, D. C. Ji yra baigusi Oberlin kolegiją ir Kolumbijos universiteto žurnalizmo mokyklą magistro laipsniu. Dabar ruošia knygą apie vienos lietuvių kilmės šeimos istoriją. Rasos Gustaitytės kalba buvo gan ekspresyvi, greita ir aiški, žodžiu, su visomis žurnalistui privalomomis ypatybėmis.

Prelegentė prisipažino, kad per daug nesekanti lietuvių spaudos. Tik paskutiniu laiku pavėčius kai kuriuos laikraščius ir žurnalus. Ji laiko spaudos pagrindiniu uždaviniu žinių pateikimą. Tačiau skaitant mūsų spaudą to įspūdžio negauni. Yra per daug komentarų ir tiesiog propagandos, gi vietoj žinių, pilna atsiminimų ir neįdomių aprašymų.

Reikia žinoti kam rašoma. Gustaitytė susidaro įspūdį, kad daug kas rašo nežinodami kam rašo. Lietuvių spauda domisi dvi grupės: vyresnieji, kurie iš lietuvių spaudos dažnai gauna visas žinias, ir jaunesnieji, kurie nori sužinoti tik kas dedasi pas lietuvius. Prieš vienus ir kitus reikia nešti atsakomybę: tiekti tikras žinias ir plėtoti žmonių horizontus. Žinias sudaro įdomesni ir svarbesni įvykiai, bet ne kokios reklamos apie asmenis, draugijas ir t.t. Pastarieji dalykai turėtų tilpti grynai reklamų skyriuje. Žmonių horizontai plėtojami, jei būtų einama su gyvenimu ir liečiami, pavyzdžiui, sekantys klausimai: pilietinės teisės, skurdo problema, žmogus technikiname amžiuje, Katalikų Bažnyčios naujos idėjos ir t.t.

Gustaitytės stiprybė atsispindėjo jos komentaruose apie žinių pristatymą. Paėmus kai kurių laikraščių numerius, ji reišė savo nuomonę apie straipsnių pobūdį, jų išdėstymą ir t.t. Viename numeryje pirmame puslapyje nuotrauka ir aprašymas apie prof. Stp. Kairio palikų sudėginimą, kitame puslapyje reportažas apie Alg. Mackaus laidotuves, dar kitame puslapyje vėl apie dar kitas laidotuves. Kodėl nesulaupti nekrologų vienoje vietoje? Štai, aprašymas apie naujai atvykusius iš Lietuvos. Fotoviui nedera šįmet lankytis Lietuvoje.

— Ar dabartinės pasaulio politinės raidos yra naujų vilčių Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės atgavimui?

— Ligšiolinė tarptautinės padėties raida nieko neprideda prie mūsų vilčių, bet ir jų nesumažina. Galimas dalykas, kad Vietnamo įvykiai išsivystys į tokį vietinį ginkluotą konfliktą, kaip Korėjos karas 1950 metais. Jei tie įvykiai paskatins Vakarus veikliau reikšti savo politikoj solidarumą su sovietų pavergtų tautų laisvės siekiais, — jau būsime šį tą laimėję. — baigė pasikalbėjimą ministris St. Lozoraitis.

SAULIUS ŠIMOLIŪNAS

grafijos. Bet kur atvykustieji dabar apsigyvens? Nėra. Kas juos atsiėmė, kur jis gyvena ir ką veikia? Nėra. Taip ir nėra žinios. Ji lieka sumaišyta su komentarais, kurie reikalo nepaiškina. Pavyzdžiui, telpa žinutė, kad Lietuvoje bus įvesta pilna elektrifikacija, kad net karvės bus melžiamos elektros pagalba, bet kada tai bus? Reikėjo parašyti, kad elektrifikacijos baigimo data nėra paskelbta. Kitais susidaro propagandinis įspūdis, atstumiantis skaitytoją. ELTA žinios gan geros, bet visvien per daug prasimuša propaganda. Tačiau, reikia skirti žinią nuo nuomonės. Štai viename mūsų dienraštyje pranešama, kad įtartas nužudymu nuvežtas kalėjiman. Toliau apie jį jau kalbama kaip apie žudiką, kai jis tik įtartas nužudymu. Amerikos laikraščiai susilaukė bylių dėl tokio žinių pristatymo. Paskatino duoti daugiau

Stasys Goštautas, simpoziumo dalyvis. G. Penko nuotrauka

pasikalbėjimų su lietuviais, dirbančiais nelietuviškuose darbuose: tai būtų langas į pasaulį ir tai būtųėjimas su gyvenimu. Nors mūsų laikraščiai negali tuoju duoti žinių ir aprašymų, tai dar nereiškia, kad jie negali būti aktualūs. Wall Street Journal, Le Monde praktikuoja platesnius vėlesnius aprašymus.

Gustaitytės kalba buvo to naujojo mentaliteto dvasioje. Naujoji karta daugiau pabrėžia faktinį žinių traktavimą vietoj komentarinio.

Trečias simpoziumo dalyvis buvo Vytais Valaitis, tiek pagarsėjęs savo foto žurnalizmu, kad dabar verčiasi grynai privačiai, turįs savo kabinetą 45 gatvėje Manhattane.

Valaitis savo pašnekesį pradėjo išvardindamas priežastis, dėl ko spauda skaitytina. Tų skaitymui motyvų jis neranda lietuvių spaudoje. Joje nėra informacijos, gilesnės medžiagos ir joje nerandi pramogos. Kodėl jis vistiek ją skaito -- nepasakė. Lietuvių spauda negalima pasitikėti, nes trūksta tikslingumo ir greitumo. Bet, viskas rašoma labai subjektyviai. Štai vienas dukart savaitinis laikraštis paskelbė, kad inauguracijoje prisiekė prezidentas, viceprezidentas ir atstovų rūmų spykeris.

Spykeris juos saikdino, o anie prisiekė. Tokie netikslumai, kad ir nesąmoningi, rodo nerūpestingumą. Sunkiau suvirškinti tendencijos daromus netikslumus. Kai kurie laikraščiai specialiai nuspalvina žinutes.

Valaitis pailiustravo savo pašnekesį fotografijomis iš lietuvių spaudos. Lietuvių Dienos turi kažką panašaus į Life viršelį. Bet čia palyginimas ir baigiasi. Fotografijos negyvos, blogai išdėstytos, nieko nesakančios. Fotoreportažai migloti ir nuobodūs. Norėjo sužinoti ką nors apie Darių Lapinską. Perskaitė reportažą apie jį ir nieko nesužinojo.

Visas tas blankumas glūdi ne vien piniguose. Amerikiečių katalikų Jubilee žurnalas, kuris labai sunkiai verčiasi finansiniais, turi labai gerą ir modernų fotografijų išdėstymą, atitinkamą jų parinkimui. Valaitis ten bendradarbiauja, nors tas bendradarbiavimas jam neša finansinį nuostolį. Kodėl? Jam yra garbė bendradarbiauti Jubilee žurnale.

Pirma buvo sakoma, kad iš pareigos reikia skaityti lietuvišką laikraštį. Šiandien sakoma, kad ir laikraščio redagavimas yra iš pareigos. Tai yra kelias į nuosmukį. Laikraščio redagavimas turėtų būti asmeniško prestižo reikalas. Todėl Jubilee ir yra pranašesnis. Šia kryptim yra pasukusi naujoji Ateitis, kuri dėl naujos vagos sulaukė nemažai kritikos iš prenumeratorių ir iš kitų laikraščių.

Ketvirtas kalbėtojas Stasys Goštautas, dirbęs UPI žinių agentūroje Pietų Amerikos skyriuje ir bendradarbiaujęs Vision žurnale, manė, kad lietuviškų laikraščių suparapijėjimas įvykęs dėl žmonių priripimo per dvi generacijas būti parapijįškais, o dabar jau sunku atpratinti. Net ir kultūros priedai, iš pradžių paskelbdami naują gadyne, nugrimsta tame pačiame parapijiniame litne. Prieita ligi to, kad skaitytojas tik pažvelgia kas kokį straipsnį parašė ir iš anksto žino, kaip bus reikalai pristatyti. Jei dar paskaityto, tai visvien neturi didelio pasitikėjimo.

Jis išskėlė aštuonis punktus spaudos lygiui pakelti:

1. Nemaišgykim žurnalisto su rašytoju.
2. Iš informacijos nedarykim pamokslų.
3. Neviskime taip patikliai asmeniškos propagandos.
4. Jeigu neturime užtenkamai specialistų, tuomet duokim pasikalbėjimus ar tik grynai faktų aprašymus.
5. Išmokim perduoti naujienas suglaustai.
6. Iškelkime aprašomo dalyko pozityvias ir negatyvias savybes, bet ne vien vienas ar kitas.
7. Pristatykime dalykus aktualiai ir įdomiai.
8. Nevenkime žvelgti į tai, kas dedasi aplink mus pasaulyje.

Diskusijose V. Rastenis pastebėjo, kad kalbėtojai iš jaunosios kartos kaip tik pademonstravo savo skirtingą mentalitetą ir kartu gan paviršutinišką mūsų spaudos ir visuomenės pažinimą. Iniciatyva lieka jums patiems, -- sakė Rastenis. Margutis buvo radikaliai pasikeitęs. Kažkas kombi-

nvojama su Metmenimis, Bet svarbiausia, reikia ką nors konkretaus daryti. Algis Gureckas priminė, kad pagarbos trūkumas skaitytojui, neperduodant objektyvias žinias, nėra vien tik lietuvių spaudos problema, bet visos spaudos problema. Kartais labai žaizdi, net žinučių atžvilgiu yra reprezentaciniai Amerikos laikraščiai. Politinių požiūrių gal objektyviausi šveicarų laikraščiai. Algis Vedeckas mano, kad kokie skaitytojai, tokie ir laikraščiai. Jam prieštaravo Rasa Gustaitytė: laikraštis turi vesti, o ne pataikauti. Vytautas Strolia išskėlė muzikos kritikos sąmokslą -- vienas kitą pažįsta ir liaupsinamasi be saiko. Taip jau pas mus priimta, kad nebegali tiesos žodžio tarti apie lietuvių muziką. Kozmas Balkus iš viso suabejojo žurnalizmo vertingumą. New Yorko universitetas net ieško būdų apsaugoti nuo žurnalistų, nes jie rašo apie dalykus, kurių nesupranta, kai juos gali suprasti tik specialistas. Santayana savo laiku sakęs, kad pasaulį valdys neišmanėliai. Gal būtų, daugiau įsidėmėtini

Rastenio ir Otto Tolischiaus (iš New York Times) atsakymai į paklausimą, kaip Amerikos valdžia ir visuomenė vertina svetimų kalbų vietinius laikraščius. Rasteniui teko būti praėitą vasarą prezidento Johnsono priėmime svetimų kalbų laikraščių redaktoriams. Jis tuomet jiems skyrė aukštą rolę, tačiau tai buvo rinkimų metai. Nors valdžia ir teigiamai pasisako už svetimų kalbų spaudą, tačiau angliška kalba į ją nekreipia jokio dėmesio. Otto Tolischus pasakė, kad kokiam tautinės grupės įvykiui būti aprašytam didžiosios Amerikos spaudos reikia būti tiek įdomiam ar svarbiam, kad sudominėtų bendrą visuomenę. Didžioji spauda nededa ir nedės pastangų įsigilinti į tautinės grupės gyvenimą.

Vincas Rastenis simpoziume savo pranešimą baigė: "Kaip manote -- ar kartais šis pokalbis negalėtų būti grūdas, iš kurio galėtų išdygti atitinkama iniciatyva, ką dora tuo reikalu padaryti?" Su šiais žodžiais ir tinka užskleisti reportažą spaudai apie spaudą.

PELNYKITE DIVIDENTUS KETVIRČIAIS
VISOMS TAUPYMO SĄSKAITOMS

NEATIDELIOJANT ATIDARYKITE SĄSKAITĄ DABAR

4 1/2% DIVIDENTAI IŠSIUNČIAMAI PAŠTU KETVIRČIAIS... INVESTMENT SĄSKAITOMS.

"SERVING YOU SINCE 1922"

Indėliai apdrausti iki \$10,000 federalinės valdžios įstaigos

ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
1447 So. 49th Court, Cicero, Illinois 60650
Juozas F. Gribauskas, sekretorius
Chicago Phone: Area Code 312; 242-4395;
Suburban Phone: 656-6330.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ — TAIP PAT MAISTO PRODUKTAI
Licenzijuota lietuvių įmonės, registruota U.S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE
3212 So. Halsted St. Chicago, Ill. 60608
Telef. CA 5-1864

2439 ir 2608 W. 69 St. Chicago, Ill. 60629
Telef. WA 5-2737

DIDELIS ISPARDAVIMAS medžiagų ir kitų prekių nepaprastai pigintomis kainomis. Angl. kostiumams medžiagos, kurių kaina buvo \$18.00 dabar tik \$14.00. 100% vilnonės kostiumams medžiagos buvo \$14.00, dabar \$10.50. Medžiagos 5 kostiumams tik \$22.50.

NAUJIENA: Suknelėms medžiagos — nylonas kartu su pamašalu.

Vedėjai E. ir V. ŽUKAUSKAI

PETKUS LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguojas:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedvydas.

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Parama kūrybai

Kaž kur buvo parašyta, kad žmones galima suskirstyti į tris dalis -- į mažą dalį tų, kurie užsilma kūrybiniu darbu, į didesnę dalį iš šalies stebintųjų (vykių raišdą ir didžiausią dalį, kuriems nesvarbu kas vyksta pasaulyje).

Metų žvilgsnį į Lietuvos visuomenę matysime, kad toks pasiskirstymas nėra išpūstas ar kraštutiniškas. Gal tikto paskirstymo pirmąją žmonių rūšį tektų papildyti tais, kurie, jei tiesiogiai kūrybinio darbo ir nedirba, tai bent juo siejiasi, juo domisi ir jį remia.

Išsilvijos gyvenimo sąlygose, lygiai, kaip dabar išpopuliarėjusios "great society" sąlygose, jokia vadovybė, ar tai bus krašto vyriausybė, ar savanoriški visuomeniniai komitetai nesuteiks talentų tiems, kurie jo neturi (anot David Lawrence, US News & World Report), nesuteiks ambicijos ir kūrybinės iniciatyvos tiems, kurie be tų ypatybių gimę. Tęsiant toliau D. Lawrence mintis, kokios bebūtų užsilvijos visuomenės programos, kokių dramatiškų ir gražybių bebūtų primamos ir skelbiamos rezoliucijos, viskas lieka privačiai iniciatyvai, individo ambicijai, jo pasišventimui ir norams tai įgyvendinti.

Visuomeninis gyvenimas remiasi kūrybingų ir talkingų žmonių darbu, santykiavimu ir bendradarbiavimu. Tačiau visuomeninė organizacija, kiek pajėgi ji bebūtų, kaip tokia, nėra kūrybingumo šaltinis. Ji tik tarnauja kaip priemonė, kaip paskatas žmonių iniciatyvai, jų kūrybingumui reikštis. Visuomeninės organizacijos uždavinysose glūdi sudarymas sąlygų ir priemonių, kad sumažėtų tos trečiosios kategorijos žmonių skaičius, kuriems niekas nesvarbu, tik savas skobnis, guolis ir etnomoji sąskaita.

Filosofas Bacon'as yra pasakęs, kad pajėgų vyrų sukurią jis tai, ką jis valgo, bet tai ką jis suvirškina; ne tai ką uždirbame, bet tai, ką sutaupe, daro mus turtingesnius; ne tai, ką mes skaitome, bet ką išsaminame, daro mus mokytesniais; ne tai ką skelbiame, bet ką gyvenime vykdomė, daro mus mėgiamais.

Kūryba, darbas ir pinigai, atrodo, lieka neatskiriama visuomeninio gyvenimo stulpais. Svarbu tik, kaip į tuos stulpus žiūrime, kaip juos vertiname ir kaip visa tai naudojame tiek visuomeniniame, tiek asmeniniame gyvenime. Į šį klausimą pažvelgęs Australijos lietuvių laikraščio Mūsų Pastogės vedamųjų autorius (V. K.), atvirai kalbant, redaktorius V. Kazokas, kovo 8 d. laidoje rašo:

"FANTASTIŠKI DALYKAI" APIE VAIRĄ

Labai ar nelabai svarbu tučtuojau Dirvoj tiksliai išaiškinti, kas kada Lietuvoj redagavo Vairo žurnalą. -- atskiras klausimas. Sakyčiau, kad po to, kas tuo klausimu neseniai rašyta, tebtų tikslinga prie jo grįžti tik tada, kai ir jei -- ir tik tam, kam -- bus pavykę surinkti tikslių, patikrintų duomenų.

Dr. Jonas Balys savo, anot jo paties tarant, dvylekčiu (Dirvos 29 nr.), nors ir remdamasis artimo bendradarbio autoritetu, bet net pats savąja atmintimi abejodamas, nič nieko nauja nepridėjo, o tik veitui taip kate-

goriška užginčijo anksčiau Dirvoj nurodytus patikslinimus, ir veitui juos apskelbė "fantastiškais dalykais". Tad -- ypač dėl teigimų, anot kurių "Nieka-dos Vairo redaktorais nebuvo nei St. Leskaitis, nei B.T. Dirmeikis, nei K. Nausėdas" ir "nuo 1929 m. iki 1939 pabaigos Vairą autarkiškai redagavo vienas prof. Izidorius Tamošaitis" -- jau-čiuos turis neatidėliodamas pa-pasakoti štai kokį "fantastišką dalyką".

Esu buvęs irgi nepertolimiausias Vairo bendradarbis prof. Iz. Tamošaitis redagavimo laikais, bet šalia to, nuo 1937 m. maždaug vidurio iki 1939 m. pradžios (tiksliai -- iki 1939 sausio 1-os) atsi-tiko man dar būti ir tą patį Vairą leidusios Pažangos bendrovės di- rektorium. Tada -- neapsiimu tiksliai nurodyti datų, bet tai turėjo dėtis 1937 m. rudenį -- Pažangos valdyboje, man kaip di- rektoriumi posėdžiuose dalyvau- jant, buvo skausmingai svarsto- ma Vairo problema, ypač dėl jo to "autarkiško" redagavimo. Ir buvo nutarta, kad nėra kitos išeities, kaip tik keisti redaktorių. Bet val- dyba nesijautė galinti imti prof. Tamošaitį ir atstatydinti. Nusista- tyta jį įtikinti, kad pats gražiuo- ju atsistatydintų. Neatsiradus valdyboje savanorių -- pirminin- kas kun. V. Mironas pirmas nuo to atspirašė -- man, kaip di- rektoriumi, buvo uždėta ex officio pri- dėti pareiga pabūti ta pele, kuri turi "pakabinti varpelį katinui po kaklu"... Tai buvo bene pats keb- liausias uždavinys visoj tojmano direktoriavimo karjeroj. Todėl, turbūt, net ir iki gilesnės senat- vės, jei teks sulaukti, to nepa- miršiu. Sulaupęs visas įtikinė- jimo talentų atsargas, išdėdžiau profesoriui raštu leidyklos val- dyboje vyraujančius samprotavi- mus, ir jį, nors neentuziastingai, visi gis sutiko geruoju užleisti Vairo redagavimą kitam, tik pa- geidaudamas, kad valdyba pasi- tartų su juo dėl įpėdinio. Jo pa- tarimas buvo -- St. Laskauskas- Ivošiškis, vėliau žinomas kaip St. Leskaitis. Valdyba sutiko, ir man teko susitarti su kandida- tu. Kaip tai įvyko, esu jau rašęs Dirvoj po St. Leskaitisio mirties.

Tai gi St. Leskaitis buvo Vairo redaktorius, regis, nuo 1938 m. pradžios iki išvykimo Var- šuvon Lietuvos Aido korespon- dentu. Buvo tikras, leidyklos for- maliai angažuotas etatinis atsa- kingas redaktorius, ir redaga- vo nei kavinė, nei restorane, kaip dr. Balys spėja, o nuo to me- to specialiai Vairo redakcijai skirtoj patalpoj, Pažangos namuose, pirmajame aukšte. Ten vėliau buvo galima matyti ir Ce- sevičių, ir Dirmeikį, ir Nausė- dą, pagaliau ir Dausą.

1939 metais Vairas buvo lei- džiamas jau kas savaitę. Jis bu- vo nebeįpėtinamas nei į Tamošai- čio, nei į Leskaitisio redaguotą- jį. Į jį buvo jau suguzėję kone visi buvę Akademiko bendradar- biai, tai yra, anot dr. Balio ta- riant, tautininkų "jau mieji turkai" (kurie L. Taut. S-goj galutinai išsigalėjo tik 1939 m. gruodžio mėnesį), ir, kadangi Akademi- kas (Korpi Neo-Lithuania žurna- las) nebebuvo leidžiamas Pažan- gos b-vės, o pačios Korporaci- jos Neo-Lithuania, tai visai be pagrindo sakoma, jog Akademi- kas tada buvęs sujungtas su Vai- ru.

Tai gi būta tokių dr. Balio pa- mirštų ar nepastebėtų "fantas- tiškų dalykų"...

V. Rastenis
New York

LIUDĖDAMAS REIŠKIŲ UŽUOJAUTĄ

... taigi, reiškiau užuojautą Dr. Jonui Balui ir Dirvos Redakcijai š. m. kovo 10 d. įdėjusiai jo laišką "apie Vairo redaktorių".

Mano liūdesį ypač skaudina aplinkybė, kad mažiausia keturi penktadaliai Dr. J.B. laiško teigimų, jo žodžiais tarant, "... yra tik grabalojimas patamsyje".

Ta pačia proga reiškiau gilią užuojautą ir Lituanistikos Institutui, kuriame praėjusiais metais buvo įsteigta lietuvių spaudos istorijos sekcija.

V. Rastenis ir mano patikslinimai, krūvon sudėjus, buvo teisingi, kaip lygiai ir mūsų pa- brėžimai apie paskutinį Vairo redaktorių K. Dausą.

Kodėl paprastai, bet rimtą da- lyką būtina daryti juokingu?

B. Raiba
Los Angeles

Chicagos parke žiemos naktį.

L. Knopfmillerio nuotrauka

PAGALBA AR SAVIŽUDYSTĖ

Vilius Braženas

Vadinamosios užsienio pagel- bos klausimas pastarosiomis dienomis išliko visuąstrumui, kai vienas iš tos pagelbos didžiausių gavėjų -- Indonezijos raudonasis prezidentas (iki gyvos galvos...) Sukarno atsilygino už pagelbą taip, kaip ir kiekvienas raudona- sis atsimoka. Jis gavo iš JAV apie 900 mil. dolerių karinės ir ekonominės pagelbos, kas jam padėjo įsitvirtinti valdžioje. Su 900 milijonų pagelba bet kas įsitvirtins valdžioje! Todėl prieš kelis metus Indonezijos kariuo- menės dar bandyti prieškomu- nistiniai suklūmai buvo pasmerkti nepasisekimui.

JAV pagelba susitvarkęs vi- duje, Sukarno pagaliau atsisu- ko į pačias JAV. Pažeminimais, tarptautiniu banditizmu, komu- nistinėmis riaušėmis padarė Amerikos agentūrų ir atstovų buvimą ten nebeįpėtinama. JAV vyriausybė pagaliau turėjo užda- ryti visus savo informacijos centrus Indonezijoje. Girdėti pa- siūlymų net uždaryti ten JAV atstovybę, kad Indonezijos komu- nistai neturėtų ko deginti, spar- dyti, daužyti. Spauda ir Washing- tonas įtikinėjo, jog teikdama pa- gelbą, JAV sulaukys Indonezijos komunistus nuo nuėjimo pas ko- munistus. Priešu prie gautos pa- gelbos Sukarno dar nusavino 80 mil. vertės amerikiečių gumos plantacijas. "Liberalai" tiesą sa- kė: Indonezija nenuėjo pas ko- munistus -- ji nuvažiavo pas komunistus amerikoniškais tan- kais ir sunkvežimiais... Pagal lietuvišką patarlę -- miško žvė- rys į mišką žiūri. Blogiausia, kad tas pats daroma su Alžyru, Egiptu, Ghana, Lenkija, Jugos- lavija, Rumunija ir daugybe ki- tų kraštų.

Kaip pradeda aiškėti, ir Ame-

rikos aukso maišas nėra neiš- semiamas. Toks savižudiškas dolerių elkovojimas daugeliui ke- lia nerimo. Kovo 1 dieną didžiau- sių Amerikos unijų AFL-CIO Ta- ryba, kuri didelėmis sumomis paramė šios vyriausybės išrin- kimą, stipriai pasisakė prieš mū- sų pagelbą maistu ir pinigais ko- munistiniams bei prokomunisti- niams kraštams, kurie kursto priešamerikines riaušes viduje ir prokomunistines revoliucijas užsieniouose. Griežtas antikomu- nistas, tų unijų pirmininkas Ge- orge Meany labai aiškiai pasi- sakė ir prieš taip vadinamą pre- kybą su satelitais viliantis at- traukti juos nuo Sovietų Sąjun- gos. Jis pavadino tai juokingu mitu. "Tie režimai", pagal Uni- jų Tarybą, "yra surišti su Mask- va stipriais ideologiniais, politi- ciniais, kariniais ir ekonomini-iais ryšiais. Jų valdovai ir Maskva turi tą patį pagrindinį komunistų tikslą -- užvaldyti pa- saulį. Jie negalėtų išsilaikyti be Maskvos karinės paramos". Kaip pavyzdžius Taryba pateikė vis stiprėjantį bendradarbiavimą tarp Lenkijos bei Jugoslavijos, nežiūrint to, jog tos dvi valstybės gavo veik 2 milijonus amerikoniškų dolerių. Tik dar nepaminėjo, jog lenkų ir čekų (ir neabejotinai jugoslavų) gin- klai naudojami amerikiečiams Vietname žudyti.

Ir čia išryškėja neįtikėtinas paradoksas. Kai kurie verslinin- kai per taip vadinamą užsienio pagelbą ir prekybą su raudona- siais bando uždribti krūviną do- lerį, gi darbininkų unijos bando tai sustabdyti. Tai daro ALF-CIO dabar, kaip kad darė At- lanto pakraščio laivų krovinių un- jos ano gėdingo kviečių biznio metu. Leninas, atrodo, buvo tei-

sus savo pranašystėje, jog, kai ateis laikas kapitalistus pakarti, patys kapitalistai parduos komu- nistams virvę, bile tik pelno pa- darius.

Vakary pasaulio savižudiškai politikai skatinti verslininkams stroplai padeda vadinamieji libe- ralūs intelektualai bei politikai. Senatorius Fulbright, kuris yra ir vienas ir kitas, kovo 5 dieną staiga pasireiškė su dar viena liberališka fantazija, vedančia į Amerikos savižudybę: jis pasiū- lė (žinoma, talkos labui...) Ame- rikai pasidalyti atsakomybę už Panamos kanalo tvarkymą su So- vietų Sąjunga. Ir lyg to dar nega- na, pasiūlė užsienio pagelbą nau- josios valstybės tielti bendrai su Sovietais. Nereikia abe- joti, jog Sovietai mielai sutiks bendradarbiauti su p. Fulbright, jeigu JAV partūps pinigus, o Sovietai juos dalins...

Kalbant apie pinigus, nepa- mirština ir mūsų pačių "užsienio pagelba" Lietuvos laisvini- mo reikalams. Nors esamais me- todais ir pusėtinai surenkama pinigų, tačiau toli gražu nepakan- kamai, kad galėtume atlikti dar- bus, kuriuos mes įstengtume ir privaletume esamomis sąlygo- mis atlikti, jeigu lėšų šiek tiek daugiau būtų. Todėl mums svars- tytina du klausimai: pirma -- kaip gauti auką iš kiekvieno lie- tuvybei dar gyvo išsilvijo, o ne tik iš tos mažos dalelės, kuri atsilanko į Vasario 16 Minėji- mą. Antra -- kaip individualios aukos kiekį iš dolerio metuose pakelti iki realios sumos. Ir vienam ir kitam klausimui spres- ti atsiųstų daugybę pasiūlymų, tačiau čia norėčiau patiekti tik po vieną. Pirmiausia -- aukas rinkti aukų lapais, ir metų bė- gyje, o Vasario 16 minėjimus pa- daryti tik lietuvių bei laisvės švente. Tai jau sekmingai nau- dojama kellose mažesnėse kolo- nijose. Darbo, žinoma, daugiau, renkant aukų lapais ir dažniau- sia namuose, bet ir naudos dau- gjiau. Siekiant padidinti aukotojų skaičių ir aukos dydį, reiktų su- teikti aukotojui galimybę skirti auką Lietuvos laisvini mo reika- lams jo pagėdaujamai organiza- cijai. Tas būdas paskatintų au- kotojų daugelį tų, kurie dabar da- žnai susilaukio, o svarbiausia -- tai galėtų stipriai pagyvinti mū- sų veiksnų iniciatyvą ir veiklą, nes tik savo darbu laisvini mo sri- tyje pasižymėję ir visuomenės pasitikėjimą įsigiję or-jos ga- lėtų tikėtis daugiau visuomenės paramos. Tas taip pat paskatintų mūšų veiksnus gyvau infor- muoti lietuviškąją visuomenę apie savo veiklą, neišskiriant ir pinigines apyskaitas. Pasta- rąjį, pasirinktinį aukojimo me- todą žiomet išbandė Los Ange- les Amerikos Lietuvių Tarybos skyrius per jo suorganizuotą Va- sario 16 Minėjimą, ir, kiek gir- dėti, sekmingai.

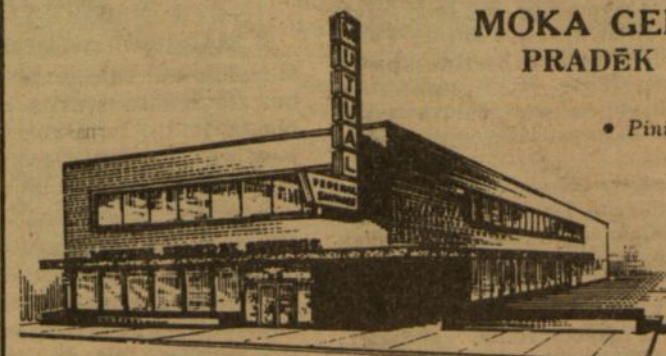
Konkurencija niekad nekenkia, tik pagyvina viešąją veiklą.

A T I T A I S Y M A S

Dirvos 28 nr. (kovo 8 d.) V. Braženo straipsnio ant- raštėje buvo įsibrovusi klaida -- vietoj "šališkas sekretorius" parašyta "Ša- liškas senatorius". Pilna antraštė turėjo būti tokia: "Šališkas sekretorius ir ne- šališkas Senatorius".

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4 1/2% išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

AKIMIRKOS

BRONYS RAILA

Mefistofelis dar nesnaudžia

Niekas mes negalime visko žinoti, visus žmones pažinti, būti betarpišiais liudininkais jų viešų veiksmų, o ypač jų intymų išgyvenimų. Krikiščioniškoje ir aplamai civilizotoje visuomenėje yra priimta pirmiausia žmonių žiūrėti iš gerosios pusės, teigiamai, juo pasitikėti, ši taisyklė tačiau nustoja galioti, kai susiduriame su žmonių veiksmais, kurių dėl vieny ar kitų priežasčių nebegalima teigiamai vertinti, arba su žodžiais, kuriais nebegalima pasitikėti.

Aš visuomet su malonumu ko teigiamiausiai žiūrėdavau į tauraus, švelnaus, idealisto kum, St. Ylos asmenį ir jo gaustus raštus. Bet žmogus, nukreipęs akis į Dievą ir dieviškumą, galbūt yra nekaltas, kada tamsybių prarajose ir žetonas vis budi, visap mėgindamas jam paklįsti koją, sugundyti ir suklaidinti. Ir kai Yla ėmėsi rašyti lietuvių inteligentijos dvasinių ir religinių biografijų rinkinį, be abejo, Mefistofelis padvigubino savo pastangas, jo darbai pakenkti, griauti ir į puikybę stumti.

Man labai gailla, bet blaurybei nelabai paviko šis tas pasakoti: autorius ne visur buvo atsargus, budrus, tauriai humaniškas, objektyvus ir tik tiesos švyturinis iš šitūrės.

Ši taip jau būčiau linkęs juo visur tikėti ir pasikliauti visų jo paduodamų faktų ir istorijų teisingumu. Ypač apie asmenis, kurių neteko visai ar bent arčiau pažinti ir dabar nėra priemonių dokumentiškai patikrinti jų išsakytą ir jų dvasinės raidos autentiškumą.

Bet kai kur aš imu abejoti jo ar jo liudininkų pateikiamais faktais bei tų faktų komentaris, Pvz., dėl rašytojo Jono Bilūno. Aišku, nepažinau jo, nes jis pasimirė džiūva truputį anksčiau, negu gimiau. Bet gražioji vellonio našlė Julija vėliau tapo artima mūsų šeimos giminei (mano žmonos teta), ir daugybę kartų teko su ja išsikalbėti apie rašytojo paskutinius gyvenimo metus, kuomet iš agnostiko ir laisvamanio tapo karšta tikinčiu kataliku, kaip aprašo Yla, remdamasis įvairiais liudininkais ir pasisakymais. Man rodos, jis eina per tili, Vėlonio našlė Julija, neginčijusi sureligiškėjimo, bent jo susidomėjimo religinėmis problemomis prieš nujaučiamą mirtį, toli gražu netvirtino rašytojo noro pasidaryti tradiciniu kataliku. Josios Jonas religiją stengėsis įsisavinti kaip iš aukštesnės pakopos, daugiau meniškai, ne per sakramentus.

Kita gražiai aprašyta Ylos istorija yra apie Mykolą Biržišką, kur jis cituoja ir mano liudininką apie ryškų, bet ir gerokai savotišką profesoriaus katalikiškumą, tokį visuomet labai intymų, nepaprastai tolerantišką ir "socialdemokratišką". Bet tuo jau pat be jokio komentaro jis cituoja ir kitą liudininką iš Los Angeles, kur tvirtinama, kad profesorius Mykolas nevažiavęs į savo pasimirusio brolio prof. Vaclovo laidotuves, kadangi anas "turėjo būti sudegintas". Nei iš profesoriaus Mykolo, nei iš jo šeimos niekad negirdėjau tokio argumento. Jis nevažiavo labai toli į laidotuves daugiausia dėl to, kad pats senatvėje jautėsi gana nestiprus ir svarbiausia neturėjo tam atliekamų kelionpinigių.

Atsimenant legendarinę Mykolo meilę savo broliui Vaclovui, kurio Aleksandryniui spaudai paruošti jis paaukojo savo likusius pusketvirtų metų ir prie jo sunkiai dirbo ligi paskutinių dienų, toks "liudininkas" yra visai absurdiškas, juo labiau, kad Vaclovo noras būti po mirties "lietuvišku papročiu" sudegintam, jam kaip protestantui, joku atveju ne negali būti laikomas nuodėme.

Visai kitaip žinau ir mažiau kas liečia Ylos aiškinius apie prof. J. Bagdoną. Bet nutilėsiu, kada dėl to jau viešai "protestuoju a.a., profesorius abi dukterys, daug geresnės liudininkės.

Bet liūdniausia man buvo skaityti vieną vietą apie Vincą Krėvę, kur Yla su išdidžia draša palietė ne religinę, bet grynai politinę temą, kurios jis, matyt, ligšiol visai nepastudijavo, tačiau mefistofelio sugundytas kerta kaip iš peties. Jeigu jo ir kiti kultūropolitiniai "faktai" būtų tokio pobūdžio, turėčiau pagrindo nebespasitikėti ir daugeliu kitų arčiau nepatirtų jo teigimų.

"Sutemy" 343-44 psl. jis rašo: "Prieš Krėvę, kaip tautos išdaviką" pirmame bolševikmetyje, buvo pradėta akcija Amerikos "Vienybėje" dar 1946 metais. Tą straipsnių akciją užvarė iš Paryžiaus asmuo, kitados pats buvęs kultūrbolševikas. Gal nevisi žinojo, kaip Krėvė apgalestavo aną savęs įvėlimą į komunistinį tinklą ir kokia asmenine rizika iš to tinklo pats pasitraukė. Ne jis vienas buvo įveltas sovietinėm politikon, bet, va, jis vienas pradėtas suniekinti..."

Beveik nuostabu, kaip švelnus žmogus, rašantis apie dar švelnesnes grožybes, galėjo sau leisti tokį toną ir faktų įvėlimą. Jei jam svarbu tik Dievas (o ne tauta ir

valstybė), jei jis neturėjo nei noro, nei laiko su kuriuo politikos klausimu nuodugnai susipažinti, tai juk nėra pareigos apie jį būtinai rašyti.

Tais metais "Vienybės" savaitraštyje tikrai buvo ne kokia "užvaryta straipsnių akcija" prieš Krėvę, bet ilgesnis išsiniš etudas apie politinę V. Krėvės tragediją (atskirai leidžiant sudarytą apie 150 psl. knygelę). Dalykas buvo mano parašytas ir pasirašytas slapvartidžiu ne dėl to, kad būčiau norėjęs slėptis, o kad taip anuomet labai paraudonavusiame Paryžiuje gyvenusiems mūsų laikraštiniams buvo patarta, nenorint turėti kokių komplikacijų su prancūz valdžia.

Studijėlės tikslas nebuvo jokia "akcija" prieš Krėvę, ir josios turinys - ne vaizduoti Krėvę, kaip "tautos išdaviką", o pirmiausia jo politinės nelaimės tragediją. Krėvės vaidmuo ir įvairūs kultūropolitiniai veiksmai 1936-40 metų laikotarpyje buvo ir liko visiško intereso dalykas, jie ir toliau įvairiais požirniais bus labai įdomūs rašytojo biografams, o gal ir pamokantieji. Rašinio išvadose ne tik nebuvo pasmerkimo rašytojui, kaip "tautos išdavikui", bet daugiau raginta suprasti jo politinių klaidų tragediją ir užjausti, jam išsivadavus raudonųjų draugystės ir pasirinkus tremtinio lazdą.

Medžiagos tokiai studijai buvo daug, ir jos tik nuotrupos tepanaudotos, daugiausia iš atminties, tad gal ne visur preciziškai. Krėvės politinė istorija buvo sudėtinga ir tragiška. Žymusis lietuvių rašytojas politiškai ne kartą svyravo dideliais liūdziais. Bolševikinės revoliucijos metu, Baku mieste jis buvo socialistas revoliucionierius, Grįžęs tėvynėn, jis greit pasuko į tautininkus ir 1925 m. net buvo išrinktas Liet. Tautininkų Sąjungos pirmininku.

Bet prez. Smetonos valdymo laikotarpyje tautininkai jam ėmė visai nebeatikėti, o ypač pats Smetona. Krėvė stjo dvasinėn opozicijon, savo apysakose ir draminėse misterijose (ypač "Likimo keliu") ėmė skaudžiausiai pajuokti "tautos vadą" ir jo generalus, Pagaliau, universiteto autonomijos priedangoje 1936 m. jis suorganizavo ir pradėjo leisti "antifašistinį" žurnalą, vardu "Literatūra", kurį faktinai redaguoti pavėdė komunistams Korsakui ir Cvirkai, pats duodamas oficialaus redaktoriaus vardą, o administruoti pakvietė iš kalėjimo išėjusią žinomą komunistę M. Meškauskienę.

Valdžiai žurnalą uždarius ir Krėvės nebeatvirtinus humani-

tarinių mokslų fakulteto dekanu, jo santykiai su tautininkų vyrlysaube vis daugiau gėdo ir tiek pašijo, kad 1940 metais raudonosios okupacijos komisaro Dekanovo raginamas, jis sutiko įeiti į okupacinę Paleckio vyrlysaubę užs. reikalų ministru ir min. pirmininko pavaduotoju. Paleckidui apsisakelbus "prezidentu" Krėvė tapo ministras pirmininkas. Prie jo buvo "išrinktas" "Haudies seimas", kuris išleido sovietinės santvarkos Lietuvoje įvedimo ir Lietuvos prie Rusijos prijungimo įstatymus. Su Krėvės parašais tie du įstatymai aukso raidėmis buvo paskelbti "Vyrlysaubės Žiniuose"...

Pirmuoju bolševikmečiu Krėvė pradėjo pagrįstai atsilieti nuo "didžiųjų brolių", tačiau dar leidosi renkamas, ar tiksliau - skiriamas į sovietines politines institucijas, Naclams atėjus, jis viešai pasisakė prieš bolševizmą ir sovietų imperializmą.

Tatari yra trumpas sausų faktų rinkinys, nesėčias komentarais ir visokiom išvadom.

Yla sako, kad "gal nevisi žinojo" apie tą vėl naują Krėvės pažitūrą pasikeitimą ir jo jausmus. Kurie bent truputį domėjosi mūsų visuomeniškais klausimais, visi tatau žinojo, o juo labiau Krėvės tragedijos etudu autorius. Kad tas autorius "kitados buvo pats kultūrbolševikas", šiuo atžvilgiu būtų gal net geriau, nes tai reiškia, kad nors tik ir labai trumpą laiką juo tebiuvs, jis turėjo progos pažinti kultūrbolševizmą ir jo metodus ne tik iš pašalio, bet ir iš vidaus.

Juk ir bedievius geriau pažįsta ir su jais gal smarkiau, okartais ir sėkmingiau kovoja kaip tik buvusieji bedieviai, galiausiai sugrįžę prie amžinųjų tiesų versmės. Yla juos visur giria ir labai jais džiaugiasi, tačiau buvusio kultūrbolševiko kovoje prieš bolševizmą jis ne tik nepagiria, bet stengiasi jį diskredituoti, ir net nedoral, nes iškreipia visą to incidento pobūdį ir prasmę. Ne, jeigu taip ir toliau bus, nebesitylisiu Ylos į kardiolus...

Dar prieš rašant, ir anuomet man buvo aišku, kad studijėlė apie Krėvės žmogiškąją ir politinę tragediją kai kam nepatiks. Kiek prisimenu, niekas ir tada rimčiau nebandė sugriauti nė vieno mano pateikto fakto, bet suprantamų murmėjimų teko girdėti iš tų, kurie visiškai nebuvo susipažinę su rašytojo politiniais vingiais. O ypač iš tų, kurie buvo giliau įmerkę uodegas bolševikmečiu (todėl iš solidarumo jautėsi, kad lyg ir jie "neteisingai puolami"), arba net kiek per toli bei per kreivai ėję su naciiais, todėl pagėdavę, kad iš principo apie bet kokius kolarborantus būtų kalbama ko švelniausiai, arba geriausiai, kad vis-

kas būtų užmiršta ir daugiauneko tais klausimais nebekaibama.

Tačiau apie Krėvę buvo ir bus kalbama, nes tai vienas iš pačių žymiausių Lietuvos rašytojų, ir jo, kaip politiko, tragedija buvo per daug įdomi ir per daug gili. Ji buvo visos lietuviškos dvasinės ir politinės tragedijos dalis, viena iš skaudžiausių. Ji visada duos daug medžiagos analizei ir pamokoms, jeigu iš viso kada nors žmonės norės ir sugebės mokyti iš praeities patyrimų.

O gi ir dabar Krėvės literatūrinio ir politinio palikimo situas vis tolyn tebenarpliojamas. Ir ne be to, kad nebūtų paradoksu. Laimingas jis yra ta prasme, kad tai vienas iš labai nedaugelio tremtinių rašytojų, kuris galinamas ir savo srovėn traukiamas abiejose geležinės uždangos pusėse.

Kurį laiką po karo Krėvę, kaip "suklydėlį" ir "tarybinį išdaviką" ignoravę, sovietai vėliau pakeitė laikyseną. Bolševikų išleistoje literatūros istorijoje jam paskirta daug vietos ir kalbama apie jį kiek galint palankiau, ryškinant ir pabrėžiant tam tikro laikotarpio jo "antifašistinius", "pažangiuosius" ir "protarybinius" nuopelnus. Sovietinėje Lietuvoje išleidžiami jo veikalai, statomos jo teatrinės pjesės. Atrodo, kad sovietai stengsis vis daugiau "nusavinti" Krėvę ir nuo jo nuplauti "buržuazinės apgaulės" drumzles.

Vienas iš žymesnių sovietinės literatūros kritikų, J. Lankutis, 1962 metais gana tiksliai išdėstė kiek sopulingą, bet atlaidžią sovietinę pažitūrą mūsų literatūros klasikai: "Nuvertus fašistinį režimą, V. Krėvė įsijungė į nau-

jo gyvenimo statybą. Tačiau, nors ir aktyviai dalyvaudamas to meto politiniame bei visuomeniniame gyvenime, V. Krėvė tvirtesnių pažitūrų nesudarė. Likęs hitlerininkų okupuotoje Lietuvoje, jis pasidavė okupantų bei lietuvių bužuazinių nacionalistų apgaulėi ir bauginimams. Dėl šios klaidos V. Krėvė pasitraukė iš Lietuvos ir visam laikui prarado kūrybinį entuziazmą..."

Neabejotina, kad okupuotos tėvynės lietuviai noriai skaitys Krėvės raštus, ir net su entuziazmu. Bet nors ir labai stengdamiesi, politruokai vargu jam įkvėps daugiau sovietinio entuziazmo. Ypač kai Stasys Yla taip vaizdžiai įrodė, kad rašytojas amžiaus pabaigoje susitaikė ne su Leninu, bet su savo Dievu. Žinoma, jeigu jis tą istoriją teisingiau aprašė už mano "užvarytą straipsnių akciją" iš Paryžiaus prieš Krėvę".

O iš tikrųjų, Yla man turėtų būti dėkingas už tą "akciją", nes ji rašytoją suartino su geriausio tikėjimo atstovu ir vėliau viskas ėjo geryn. Jo tvirtinimu, mano "užvarytoji akcija" kaip tik palenkė Krėvę pamėgti vieną kunigą, kuris žurnalistų suvažiavime Hanau stovykloje pirmasis pasisakė "prieš tą Krėvės niekėnimą". Tas kunigas, be abejo, buvo iš tokių, kuris tingėjo ilgesnius rašinius paskaityti ligi galo, arba iš viso laikėsi pažitūros, kad nemalonius faktus reikd iš istorijos išbraukti. Aš jį prisiminsiu savo maldose, ir teatleidžia jam Viešpats...

Lietuvių Fondo pirm. Teodoras Blinstrubas (dešinėje) sveikina naują LF narį, didelį visuomenininką Chicagoje, bankininką J. Kazanauską. A. Gulbinsko nuotrauka

Bachunas apie vasarviečių verslą

Norint turėti šioji-tokį vaizdą apie vasarviečių verslą, štai kiek žinių apie to verslo pradininką J. J. Bachuną. To jo darbo pradžia siekia 1919 m. Savo laikui turėjo 7 vasarvietes. Iš karto aptarnaudavo per 1100 žmonių į parą. Valgydindavo ir vaisindavo maždaug po 1,500 žmonių tris kartus į dieną... Vasarvietėse dirbo virš 400 tarnautojų: vedėjai, virėjai, virtuvių darbininkai ir padavėjai, kambarinės, įstaigų tarnautojos, knygvėdžiai, golfo aikščių prižiūrėtojai, jachtų operatoriai, staliai, dažytojai, daržų ir žemės ūkio darbininkai, maisito ir drabužių krautuvų vedėjai, jų padėjėjai ir kt. Buvo kelios golfo aikštės. Blaney Parke turėjo ornitologą ir miškininką. Lake Superior, Grand Island saloje turėjo biologą-gamtininką. Sala buvo keturių su puse mylių pločio ir vienuolikų mylių ilgio. Toj saloj turėjo salos gyvenijos muziejų. Kitas muziejus Blaney Parke turėjo senovėje vartotus reikmenims: krosnis, glaistytuvus, katilus ir t.t. Blaney Parke, 54 kv. mylių ploto, ežeringoje vasarvietėje buvo mažiems lėktuvams nusileisti laukas. Rudenį ruošdavo paukščių ir stirnų medžiokles.

Dalyvavo JAV ir Kanados turizmo organizacijose. Du metu buvo Vak. Michigano Turistų Dr-jos pirmininku. Porą metų pirmininkavo Greeters of America Michigano skyriui. 10 metų Michigano Hotel Ass'n vice-pirmininkas, Michigano Turistų Draugijos Tarybos narys. Ontaria (Kanados) Viešbučių ir vasarviečių tarybos narys. Kelių miestų Prekybos Rūmų vykdomųjų tarybų narys. Apdovanotas Virginia Colonel ir Kentucky Colonel laipsniais.

LĒTA PRADŽIA

45 metų bėgyje kartą nuo karto esu raginęs per lietuviškus laikraščius, kad lietuviai eitų į vasarviečių verslą. Anksčiau lietuviai nelabai tuo domėjosi. Vasarvietės anais laikais jų nedomino, nes lietuvių tarpe dar nebuvo mados atostogų išvažiuoti į gamtą. Gavęs atostogų iš darboviečių, savo laisvą laiką paskirdavo namų ruošiai,

jei būdavo jų savininkais, juos daždydavo ar ką taisydavo. O viengungiai ir neturėję namų taip sau tinginiaudavo ir vaikštinėdavo po miestų gatves. Laikui bėgant kai kurie lietuviai įsigijo ūkius tai vienoj tai kitoj valstijoje. Čia pažįstami kartais atvažiuodavo pamiegoti ant šieno bent savaitgaliais.

Vasarviečių, kaip šiandien jas įsivaizduojame, lietuviai neturėjo. Pirmas lietuvis, kurį atsime nu pradėjusį vasarviečių verslą, tai prieš 46-48 metus buvęs vargonininkas iš Chicago's Limontas, ir ta jo "vasarvietė" buvo šalia mano dabartinės Tabor Farms. Šiandien jau nei žymės nėra.

VASARVIEČIŲ VERSLO RŪŠYS

Einant į vasarviečių (ar tai vasaros ar žiemos metu šilto klimato valstijose) verslą, reikia apsispręsti, ar tai bus tik šeimos verslas, ar tik tarp lietuvių, ar platesnio masto. Po to: ar ieškoti vasarotojų tik su virtuve (house-keeping, kur patys gaminasi valgį ir pasitarauja), ar palapinėse, ar išnuomojant vien tik kambarius, o valgo kur norima, ar su pilnu išlaikymu, t. v. — American Plan. Po to, reikia apsispręsti, kokių svečių norėsi turėti: ar mėgstančių tik maudytis, ar žuvautojų, ar golfininkų, ar su visokiais kitais aplinkos įrengimais, taip pat ar arti miestų, ar kur toliau nuo miestų. Daug kas priklauso, kaip minėjau, nuo to, kokius klientus norima aptarnauti.

Vasarviečių verslo sritis yra labai šakota. Pirmiausia, reikia tvirtai ir aiškiai apsispręsti kokios klientūros nori, ar remsis tik lietuviais, ar ir su amerikiečiais. Jei vien tik su lietuviais, kiek esu patyręs, bus iš pradžių pelningas, bet ir neilgas bisnis. Savo laikui stebėjau kelias lenkų vasarvietes, kurios mėgino verstis tik lenkų klientūra (nors lenkų Amerikoje yra didelis skaičius). Po 5 metų reikalai ėmė menkėti. Mat, priaugantis jaunimas ieško ko nors kito, o pirmiau lankiusieji nori pakeisti vietas ir vaizdus, kitais metais važiuoja kitur ir taip

klientūra mažėja. Įruošus vasarvietes vien tik su virtuvėmis ir pačių svečių apsitarnavimu, nėra pakankamo pelno, nes sezonas trumpas ir neužtenka įplaukų savininkui pragyventi. Tai daugiausia vadinamas "primestinukas", norint turėti kiek papildomų įplaukų, šalia kito kio užsiėmimo ar verslo.

Dabar labai populiarus motelių verslas. Bet ir čia reikia žinoti, kad kelias nėra laisvas ir kad yra labai didelė konkurencija, ypač iš didžiųjų motelių savininkų, kurie turi motelių tinklus, pajėgia visur garsintis ir nustatyti verslo vienodumą, įgyja net visuomenės pasitikėjimą, iš anksto žinant, ką gausi ir kokios kainos.

KAIP PRADĖTI

Geriausias būdas pradžiai, nereikalaujans iš karto įdėti daug pinigų, tai vietovė su pensionu (American Plan). Galį žmona su vyru ar visa šeima pradėti, o kai sąlygos reikalauja, prisiamdyti pagelbininkų. Jei kas turi daugiau kapitalo, gali įsigyti ir didesnę vasarvietę.

Pradėjus su mažu kapitalu, šeima turi būti labai lanksti, judri ir maloni svečiams. Ji turi mokėti svečius palinksminti, su jais laiką praleisti ir vakare rasti valandę kartu išgerti puoduką kavos ar arbatos su kokuu pyragaičiu. Kitaip sakant, reikia svečiams parodyti šilimos ir širdies, tada jie bus jums dėkingi ir kitiems apie tai pasakys.

SANTYKIAI SU SVEČIAIS

Kada jau reikalai pagerėja, galite atsisakyti fizinio darbo, kreipiant dėmesį į asmenišką ryšį su svečiais, kas yra labai reikalinga. Su svečiais reikia būti nuolatos, ar tai valgykloje, ar kitur, žiūrėti, kad jie būtų patenkinti ir geroj nuotaikoj. Jūs tarnautojai tos šilimos svečiams neduos, čia yra jūsų asmenišką pareiga. Turite svečius gražiai sutikti ir kada jie išvažiuoja, atsiseikinti, padėkoti už jų viešnagę ir paprašyti, kad savo pažįstamiems apie jus papasakotų. Be to, reikia pasiūsti jiems padėkos laiškėlį paštu.

(Bus daugiau)

Antanas Rymydis -- poetas ir žmogus

Stasys Santvaras

Nelengva kalbėti apie žmogų, kuris per daug arti stovi, į kurį sunku pažvelgti iš tolimosnio ir mažiau suinteresuoto atstumo - smulkmenas gali aptemdyti tai, kas jo gyvenime ir jo būde yra ypač reikšminga ir būdinga. Tačiau ir tokiu atveju, kai ateina neišvengiama valanda, reikia pasisemti narsumo ir "stoti į kovos lauką"...

Kaip dabarty, taip ir nubėgusiam laike, regiu Antaną Rymydį, kaip tiesaus ir tvirtu būdo džen-telmeną, kuris kietai laikosi tar-to žodžio, yra diskretus ir at-sargus pasisakymuose bei santy-kiuose su žmonėmis, įsitikinimai ir principai poetui Antanui Rymy-džiui niekad nebuvo tušti žodžiai ar plunksnos, kuriom pasipuošus būtų galima parodyti įtakinges-nių ir galingesnių tarpe. Gerai parištas kaklaryšis, anot Fausto Kiršos, kiek žmogui yra įmano-ma, tiesi gyvenimo linija visa-da buvo Ant. Rymyžio patys būdingieji išoriniai bruožai.

Per tą laiką, kurį poetas Anta-nas Rymydis išgyveno, jo viduj su-tūpo ypač daug vienišumo ir kančios. Kupinas gyvybingumo, kupinas plieskiančios energijos, kupinas troškimo gyventi, kurti ir laimėti, ne vienu atveju jis tu-rėjo užsidaryti savy, paskęsti susimąstyme ir kančioj. Susi-tikdamas, dažnai pagalvodavau, kaip jis gali tokią likimo naš-tą pakelti! Iš motinos, kurią Anta-nas visada su giliu sentimentu mi-ni (jo tėvas mirė Lietuvoj prieš keletą metų, peržengęs 90 metų amžiaus), jis paveldėjo dailią iš-orę, bet silpną sveikatą, kuri yra sugriovusi ne vieną jo sva-jonę, pastryžimą ir kūrybinį polėkį. Ir tai kartais jį nublokšdavo į sum-kią bepakeliamą susikrimitimą, į kartėlio pilną "šlandien"... Ry-tojus, kartais ir ilgesnį laiko tarpą, jam būdavo tik mirražas, tik nebuvimo šmėkla. Tačiau gyvybi-nių jėgų persvara, greičiausiai paveldėta iš tėvo, nepalies įveikė-r, kaip visi regim, poetas Ant. Rymydis sulaukė pilnos kapos me-

ty. Žinoma, sustiprėjusi sveika-ta jo vienišumo ir vidinės kan-čios negalėjo išsemti (nesgi "pra-radimo valandos" visada degins

jo širdį!). Tik ndien visa tai yra apkalta tokiu šarvu, kurį ir įžval-gesne akim ne visada gali prakal-ti...

ANTANAS RIMYDIS

B A D A S

*Žemė sacharino skritulėliais nuklota
Ir jų pusimis keliai susupti.
Speigas tik vaikštinėja,
Trupindamas geležinkelio bėgius.
Bėgis krūpteli ir suspiegia.*

*Tarp bėgių vilkas sėdi --
Ir staugia, kaip vilkas.
Vilkas neėdęs.
Prašo ęsti, net telegrafo vielos staugia...*

*Gal dabar tolimoj stoty
Nemigęs telegrafistas
Priima vilko telegramą,
Kad jo galvoj visi varpai užia,
Kad jo širdy bažo smuikas griežia.*

E I N U

*Čia buvo Mūro gatvė.
Nekaip, nekaip čia atsitiko.
Pašėlusiai suvirtę viskas ir sudegė.
Vien istrižas šešėlis
Nuskeltos šventyklos
Pridengia reginį.*

*Jokios gyvybės. Tik storas
Sluogsnis nuosėdų ir suodžių
Ant altoriaus
Dalis. O kiaurymėj
Vos laikosi prie kryžiaus
Pakrypusi kančia.*

*Einu atšalęs iš šešėlio.
Ir auro! O, Viešpaties medeli,
Ko tu žaliuoji čia?!
Kam būtent čia?*

*Medelis tik išsprogo
Taip žalias dyvinai,
Ir kvepia taip džiaugsmingai,
Net ima amą...*

*Einu per atbraštas pakėles galva
Ir jaučiu:
Mane už rankos veda
Didžioji Mama.*

Praeity yra paskendę metal, kada mudu su Ant. Rymyžiu ne tik viename bute gyvenom (iš to buto, Aušros take, matėm pakal-nėj visą Kauną!), bet ir broliavomės. Tokia bičiulystė gyvenime nėra dažna, gal net vienin-telė. Kartu gyvendami, esam visokių planų jaunystėje pripynę. Visų pirma pamatę, kad mūsų kal-boj yra atsilikę vertimai, buvom besiryžtą versti ne tik literatū-rinius, bet net ir filosofinius veikalus... Tas užsimojimas mus abu vertė rimtai pasimokyti sve-timų kalbų. Poetas Ant. Rymy-dis gerai moka rusų ir lenkų kal-bas, gana gerai yra įsisavinęs vokiečių kalbą, paskaito prancū-ziškai ir itališkai, o šiuo metu yra pramokęs ir anglų kalbos. Bet... kaip daugelis jaunystės po-lėkų, ir tie mudviejų vertimai vieni buvo padėti į šalį tik pradė-jus darbą, o kiti ir visai nebuvo pradėti. Gyvenimas vieną pasuko vienon pusėn, o kitą kton -- bend-rį užsimojimai ir talka visai ne-norom sugrūvo...

Ant. Rymydis išėjo kietą ir gal net rūsčią poezijos mokyklą. Ankstyboj jaunystėj jis rašė la-kius ir jau tada gana savaimingus eilėraščius, kurie savo dvasia buvo artimi neosimbolizmui. Tų eilėraščių pluoštą jis sudėjo į pirmąjį savo lyrikos rinkinį, pa-vadinatą Mano Vedos (išl. 1924). Dalis to pobūdžio jo eilių yra iš-mėtyta liet. periodiko, o gana stambai jų dalį jis pats pakelėm išbarstė, kaip jo poetiniam veidui nieko savaimingo neduodan-čia...

Išjungęs į Keturių Vėjų litera-tūrinį sąjūdį, Ant. Rymydis pradėjo antrąjį savo kūrybos laiko-tarpį. Keturių vėjų būry, jis bu-vo pats jauniausias, dėl to-ant jo pečių K. Binkis kartais užkrau-davo ir gana sunkų nešulį. Kurį laiką Ant. Rymydis buvo atsakn-gasis Keturių Vėjų žurnalo red-aktorius, visa jauna širdim į tas pareigas įsikinkęs. Tada jis pradėjo vėlai studijuoti žurnalisti-ką ir spaudos techniką. Igauniui tie mokslai jam buvo naudingi, nes vėliau ilgą laiką jis buvo šim-tatiktantinį tiražą turinčio sa-vaitraščio Ūkininko Patarėjo re-daktorius, o kurį laiką ir Vyr. redaktorius. Nebus komplimen-tas, jei dabar pasakysiu, kad mū-sų spaudos žmonių tarpe Ant. Ri-mydis yra pirmųjų gretoj, kurie tikrai puikiai išmano, kaip reikia žurnalą ar laikraštį "daryti".

Keturi vėjai, kurie liet. groži-nės literatūros raidai gal yra reikšmingesni už ne vieną kitą lit. sąjūdį, Ant. Rymyžio poezi-jos sampratą iš pagrindų pakeitė. Jis nusigrįžo nuo savo jaunystės poetinių bandymų, kurie analptol nebuvo silpni, ir pasinėrė į futu-rizmą. Tame laikotarpy buvo iš-leistas jo antrasis lyrikos rinkni-nys Knyga be vardo (1926). Bet... Keturi vėjai nustojo siautę, o su tuo gana ilgam laikui, tik labai retais atvejais tepasirodydamas iš mūsų literatūrinų barų dingo ir Ant. Rymydis. Jis įsteigė ir keletą metų redagavo Literatūros Naujienas, nepr. Lietuvos rašyto-jų laikraštį, vėliau perėjo Ūki-ninko Patarėjo redakcijon, kur taip pat ne kiekvienas pajėgdavo jį rasti...

Ant. Rymyžio literatūriniam gyvenime, kaip regim, būta ne vieno ložio. Žemaitijoj paveldė-tą atsakingumą Keturi Vėjai dar giliau įspaudė į jo kūrybinio dar-bo supratimą. Tačiau nebūtų gali-ma pasakyti, kad jis futurizme būtų užsikęsęs. Sąjūdis išlaisvi-no ir atnaujino jo eilių formą, bet idėjai ir turiniai jis liko at-viras ir laisvas. Žinau, kad Ant. Rymydis ir dabar kuria poeziją. Bet jis yra puristas, tiesiog aug-sakalys, kupinas autokritikos sa-vo eilių gryntojas. Greičiausia dėl to jau kuris laikas jis ir vie-šumoj jų neskelbia. Išvada gal bus artima tiesai, jei tarsim, kad sa-vo esme Ant. Rymydis yra stip-raus estetinio polinkio poetas. Man rodosi, kad jau atėjo ta va-landa, kada jis turėtų paskelbti nors atrinktą savo naujųjų eilė-raščių pluoštą...

Ant. Rymyžio žmogiškasis pa-veikslas yra tikrai simpatingas ir patrauklus. Galvoju, kad kiek-vienas, kuris jį arčiau pažįsta, pasakys jam tą patį pagyrimą. Nors savo kilme Ant. Rymydis yra tytuvėniškis žemaitis, gimęs 1905, III, 2 vargonininko šeimoj, to flegmatiškumo, kuriuo paprastai yra pasiėpiami žemaičiai, jis analptol neturi. Jo judesys yra laisvas, žingsnis energingas, bendra laikysena bajoriška. Iš-o-rė atitinka ir jo vidinį turinį. Ir šiuo požiūriu jis yra kupinas

JEI GOLDWATERIS BŪTŲ IŠRINKTAS PREZIDENTU...

Populiaritųjų ir žinomesniųjų JAV spaudos kolumnistų tarpe nesvetima Art Buchwald pavardė. Įvairiuose dienraščiuose ir žurnaluose talpinamos jo kolumnos sldriasi nuo kitų tuo, kad jis į visus reikalus žiūri iš humo-ristinio ir satyrinio taško. Ilgesnį laiką jis rašė iš Paryžiaus. Iš juokingosios ir linksmosios pu-sės jis žvelgė į Sov. S-gos gyve-nimą, atlikęs ten kelionę automo-biliu ir įspūdžius, talpintus įvai-riuose laikraščiuose, yra išlei-dęs atskira knyga.

Neseniai vienoje savo kolumnų jis rašo, kad kartais iš nuobodu-mo ir neturėdamas ką veikti jis pagalvojęs, kaip atrodytų šiuo metu Amerika, jei savo presiden-tu tas kraštas būtų išsirinkęs Goldwaterį.

Ir štai kokios baisybės būtų už-gulę šią šalį.

-- Atsimenant Goldwaterio rinkiminę kampaniją ir jo pasa-kytas kalbas, baisu net apie tai ir pagalvoti.

Goldwateriui užėmus presi-dento postą, mes greičiausia jau bombarduotume šiaurinį Vietna-mą.

Kaip man tie reikalai atrodo, štai kaip įvykiai turėtų rutuliotis:

Vietkongas susprogdintų ame-rikiečių kareivines. Pasinaudo-jant ta priežastimi, Goldwateris nedelsiant įsakytų puliti karines bazes š. Vietname, paskelbdamas naują "tit for tat" politiką. De-

degimo, sąmojų (kartais aštrių ir gana kandžių) ir šmaikštaus žo-džio. Artimų draugų tarpe jis gali deklamuoti eiles ir dėl jų grožio pravirti, jis gali kurį nors savo sąmojų užpulti, o tada, broli, jau tik laikykis! Moterų draugi-ja, kiek aš žinau, niekad Ant. Rymyžio neniekdo. Mano arti-mesniųjų draugų tarpe jis yra gentiluomo geriausia to žodžio prasme. Na, ir sportymėgėjas! Aš neprisimenu, kad Kaune, be rimtesnės priežasties, jis būtų pralėidęs kurias nors (domesnes sporto rungtynes. Pats jis iki šių dienų tebėra aistringas žvejas, mokąs ne tik žuvį gaudyti, kepti ir virti, bet puikiai sugebąs iš ežerų pakrančių nuogom rąnkom traukti vėžius...

Toks yra Antanas Rymydis -- poetas ir žmogus. Žinau, pavelks-las impresionistinis, gal tik vie-nas kitas jo ryškesnis bruožas, bet negalėjau tylom praeiti pro-tą bičiulišką vyrą, gal daugiau kenčiantį, negu išdaigaujantį, ku-ris ištikro, yra didelė dalis ir mano paties gyvenimo. Ilgy ir kūrybingų metų, brangus Anta-nai!...

mokratai iš išgąsčio sakytų kal-bas, koks Goldwateris baisus sa-vąja "trigger happy" politika, ku-ri gali privesti prie karo su Raud. Kinija.

Bet Goldwateris ignoruotų tą kritiką, ir kad parodžius, kad jis nejuokauja, jis tęstų bombardavi-mus, naudojant ne tik bombone-žius, bet ir sprausminius JAV laivyno lėktuvus.

Laikui bėgant, kraštas būtų su-krėstas Goldwaterio drąsiu pla-nu, bet jis sau Valst. Sekretor-riaus lūpmis paaiškintų, kad vietoj "tit for tat" politikos, ame-rikiečiai esą nusistatę bombar-duoti š. Vietnamą, kad Hanoi suprastų, jog rėmimas Vietkon-go partizanų nepraeis be atsaky-mo.

Senatoriai išsijusę veiktų į Kongresą, kad būtų einama prie kokių nors derybų. Bet Goldwa-teris sau šaltai atsakytų, kad nėra dėl ko derėtis ir kad de-rybomis tik būtų išparduodama vi-sa Pietryčių Azija.

Rusija su Prancūzija reikalau-tų naujos Ženevos konferencijos, bet Goldwateris tą pasiūlymą at-mestų.

Vietoj to, JAV be skrupulų pa-skelbtų, kad Vietname išlaipina-mas batalionas marinių, apginkluo-tų Hawk raketomis, kad apsau-goti lėktuvų bazes. Jo kritikai šauktų, kad jis tuo plečias karo išsiplėtimo galimybes, bet Gold-wateris visa tai šaltai paneigtų. Šalia to, jis dar įsakytų bombar-duoti prieš šio tiekimo kelius Lao-se ir Cambodijoje.

Kad išaiškinti šios savo despe-ratiškos akcijos motyvus, Gold-wateris įsakytų savo Gynybos sek-retoriui paruošti ir paskelbti t. v. "Baltąją Knygą", pagrindžiant bombardavimus ir įrodant, kad Hanoi yra atsakingas už Pietų Vietname vykstančius veiksmus. Jis įrodintų, kad privalome rem-ti Saigon generolus, kokte nepastovūs jie bebūtų.

"Baltosios knygos" paskelbi-mą sektų dar daugiau skridi-mų į š. Vietnamą, naudojant ame-rikietiškus B-57 bombonežius. Žmonės balsavę už Johnsoną, šauktų: "Ar nesakėme, kad Gold-wateris išrinkus prezidentu, bū-sime įveikti į karą".

Taigi, viskas atrodo nebena-tūralu, kai jūs visa tai skaito-te, ir aš gal savo valduote bū-siu per toli nuėjęs, nes ir Gold-wateris, išrinktas prezidentu, nebūtų tiek toli ejęs.

Bet, laimingu būdu, su presi-dentu Johnsonu vadovybėje, nes nepravalom apie tai net pa-galvoti. -- Tiek Art Buchwaldas, Mes to-kiu atveju sakytume -- tauta gali būti ramūs...

The Stroh Brewery Co., Detroit 26, Michigan

POP SOME CORN...
POP SOME STROH'S
GREAT TOGETHER!

Kas taip iškels užkandžius, jei ne ugnyje daryto Stroh's išimtinis skonis. Sekantį kartą, kai patieksite įvairius užkandžius -- ką tik mėgstate -- patiekite su šalta Stroh's alaus bonka. Tai skonis, kurį kiti alūs norėtų turėti.

Stroh's

DIRVOS NOVELĖS KONKURAS

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė nove-lės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės rankraštis privalo būti ne trumpesnis, kaip 16 standartinių mašinosraščio puslapių spaudai, pra-leidžiant vieną tarpą. Pageidaujama, kad novelė nebūtų ilgesnė, kaip 50 mašinosraščio puslapių, tačiau toleruojamos išimtyt, atsižvelgiant į novelės siuzetą ir meninę vertę.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiui įteikti data: 1965 me-tų kovo mėnesio 31 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, No-velės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai bū-tinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasira-šomi slapyvardžiu. Tas pats slapyvardis užrašomas ant pridedamo voko, kuriame užlipinamas raštelsis su auto-rijaus tikraja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vo-kas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelai-mėjus -- neatplėšti.

SĄLYGOS. Laimėjusiam autoriui 250 dolerių premija bus įteikta 1965 m. Konkursą skelbėjas turi teisę premi-juotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvo-je, atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu arba jos siuzetu rašyti dramą, poemą ar romaną.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui at-skirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA sudaroma iš trijų asmenų. Ji visai nepriklausomai paprasta balsų dauguma sprendžia, ką premijuoti ir ką rekomenduoti spausdinti.

Mecenatas -- SIMAS KAŠELIONIS.

PREMIJOS ĮTEIKIMO IŠKILMĖS ĮVYKS GEGUŽĖS 8 D. CHICAGOJE, B. PAKŠTO SALĖJE, 2801 W. 38th STREET.

PADĖKIM P. AMERIKOS LIETUVIAMS ŠVIETIMO IR KULTŪROS DARBE

Jau nuo seniai Balfas sielojasi Lietuviais gyvenančiais Pietų Amerikoje ir stengiasi jiems vienu ar kitu būdu pagelbėti, bet dėl stokos ryšių, tie norai vis buvo atidedami ateičiai. Todėl ir atsirado tikrai reta proga bent šiek tiek arčiau lietuvių bukle pažinti per įvykusį Pietų Amerikos Lietuvių III-įjį Kongresą, kuriame teko Balfą atstovauti ir jo vardu Kongresą pasveikinti.

Pietų Amerikos Lietuvių III-jo Kongreso metu Sao Paulo mieste, Brazilijoje, š.m. vasario 18-21 d.d. Balfas daugelį atvejų buvo prisimintas ir paminėtas. J.E. vysk. Brizgys kalbėdamas Villa Zelinos Lietuvių parapijos bažnyčioje per iškilmingas mišias savo gražiame pamoksle ragino lietuvius būti gailėstingais ir pažymėjo Balfą kaip vieną iš pavyzdžių, atliekantį svarbius labdaros darbus. Taip pat per kitus sveikindimus ir darbo komisijose Balfą nuveikti ir tebevykdomi darbai ne kartą su pagarba buvo prisiminti.

Į Pietų Amerikos kraštus iš Lietu-

tuvos didžiausia dauguma lietuvių atvyko maždaug prieš 30 metų. Atvykę jie iš Lietuvos, dėl kito ar sunkiai lietuviams pakeičiamo klimato, gyvenamųjų sąlygų, papročių ir kalbos trūkumo, pateko į vargą, ligas ir turėjo nugalėti labai daug sunkių gyvenimo sąlygų. (Kaip viena tautietė pasakė, kad "daugelis iš mūsų kirmėlės užėdė, taip bloga mums buvo"). Tada dar buvo Lietuva laisva ir patyrusi apie jų sunkią dalį, stoji jiems į pagalbą, gelbėdami kaip medžiaginė, taip ir dvasinė parama, stūsdami lėšas lietuviškų mokyklų statymui, sporto ratelius aprūpindama sporto įrankiais ir asmeniškai gelbėdami į vargą patekusį. Lietuviai patys nenuleido rankų ir steigė pasikiras organizacijas, chorus, bet tai neturėjo labai svarbios reikšmės didelėje lietuviškoje šeimoje ir nesujungė visus bendriems reikalams ir idealams. Laikas veikė lietuvių nenaudai ir nutautėjimas atliko savo darbą. Lietuviai tarp savęs suskilo ir daugelis visiškai atsiskyrė, o žymi dauguma pakrypo bei pradėjo tarnauti dabartiniam lietuvių pavergėjui ir lietuvių tautos naikintojui. Dar daugiau nutautėjimas ėmė savo dalį ir didelė dauguma lietuviškojo jaunimo jau nebekalba lietuviškai arba kalba labai maišyta kalba.

Po II-jo pasaulinio karo į šiuos kraštus atvyko nauja, nors ir negausi, bet pajėgi lietuvių banga, bet ir juos naujos įsikūrimo sąlygos, stoka kalbos ir kitos aplinkybės nudelsė jungti į bendrą darbą ir rasti bendrą kalbą.

Gerėjant pokarinėms ekonominėms sąlygoms, nors politiniai tos sąlygos nuolatos yra trukdomos, lietuvių pradėjo aiškiau ir viltingiau žvelgti į rytojų. To pasekoje, jau prieš 5 metus kelių lietuvių bendromis pastangomis ir Kanados lietuvių pavyzdžiu nutarė jungtis tarp pasidaryti Pietų Amerikos kraštų ir buvo nutarta susikurti I-įjį Pietų Amerikos Lietuvių Kongresą, kuris įvyko 1960 m. gruodžio m. Argentinoje. Tai ir buvo branduolys ir pradžia tolimesniems darbams ir pasiryžimams. Antrasis toks pats Kongresas įvyko Montevideo, Urugvajuje ir šis III-sis šūku "Mūsų jėgos -- Lietuvai Tėvynei" -- skaitomas kaip gražiausias nusisekusių, geriausiai suorganizuo- tusių, susilaukusiu didelių pritarimų kaip iš Brazilijos vyriausybės, besimokančios studentijos, visuomenės ir, žinoma, tarp savytautiečių, kurie taip nuoširdžiai dalyvavo užpildydami visas bažnyčias, teatrus ir sales. Kaip vienas iš rengėjų yra pasakęs, teko pamatyti tiek ir tokių žmonių, kurių anksčiau niekur nebuvo galima sutikti.

Darbo posėdžiuose buvo išnagrinėta daug svarbių temų ir žvelgta ateitin, svarbiausia, kad buvo sudaryta pagrindinis ir centrinis organas, pavadintas Pietų Amerikos Lietuvių Taryba, į kurią įeis Argentinos, Brazilijos, Urugvajaus atstovai; jaunimas toje Taryboje bus taip pat atstovaujamas. Tik su gailėsčiu tenka pastebėti, kad dėl nežinomų sąlygų trūksta kaip Kolumbijos, taip ir Venezuelos lietuvių, bet atrodo, kad laikas ir padėtos pastangos pagelbės išsiaiškinti susidariusius skirtumus ir visi kraštai susijungs bendram darbui, kaip Lietuvos laisvinimo reikalams ir lietuvių išsilskyto, o ypač lie-

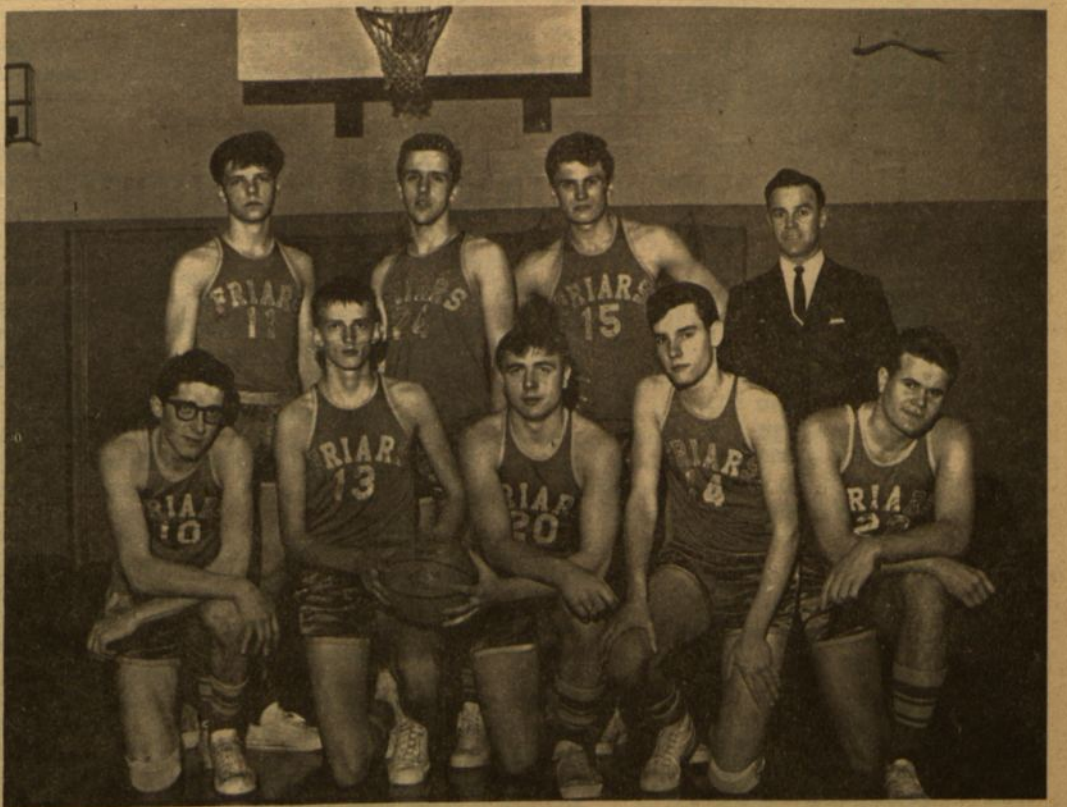
tuvybės ugdymo mažųjų ir jaunimo tarpe. Ši Pietų Amerikos Lietuvių Taryba turėtų būti pagrindinis Centras, į kurį bus galima kreiptis visuomet ir visais reikalais, kuomet tik bus reikalo. Kur bus jo pagrindinis būstas dar nėra aišku, bet yra tikra, kad tai bus patvarkyta.

Dalyvaujant Politinės ir Visuomeninės Komisijos darbų posėdžiuose, paaiškėjo, kad medžiaginė parama, kuri anksčiau būtų buvusi gal ir labai reikalinga, šiuo metu nesanti svarbi ar būtina, nes vargo nebėra ir kaip vienas tautietis yra pasakęs, tie, kurie nori dirbti ir dirba, gerai pragyvena ir tai tiesa, kad kai kurie lietuvių yra įsigiję gražių turtų ir kai kurie net turtingiausiais lietuvių pasaulyje vadinami.

Bet deja, iš visų reikalų nagrinėjimo taip pat išryškėjo, kad dvasinės ir kultūrinės paramos jiems daug daugiau, kaip duonos reikalinga, o ypač reikia gelbėti mažiausius ir jaunimą nuo visiško nutautėjimo. Ta pagalba, kaip knygų, vadovėlių, plokštelių, o ypač elementorių pavidale yra labai skubiai reikalinga. Per visą Sao Paulo miestą, kuriame gyvena 30,000 lietuvių, randasi tik 2 elementoriai, bet ir tie nuo ilgo vartojimo jau sudėvėti. Ypač pa- gaidautina lietuviškų dainų, šokių ir kalbėtų plokštelių. Viena žymi visuomenininkė iš Argentinos pasakė, kad mažieji ir jaunieji išgirsta lietuviškas dainas ir kalbą tik tada, kai gaunama plokštelių iš Lietuvos.

Iš JAV užsisakyti knygų ar plokštelių neįmanoma, nes šių laikų Argentinos, Urugvajaus ar Brazilijos pinigais jos esančios nepperkamos.

Todėl mums, JAV lietuviams, svarbu paskubėti Pietų Amerikos lietuviams į talką, kad išlaikyti mažiausius ir jaunimą savo tarpe. Reikia pažymėti, kad Pietų Amerikoje yra labai daug ir gražaus jaunimo, kuris susiorganizavęs į chorus, tautinių šokių an-

Šv. Antano lietuvių gimnazijos Kennebunkporte krepšinio komanda su treneriu. Gimnazijoje lietuvių berniukai turi geras sąlygas išlikti lietuviams ir pasireikšti sporte, muzikoje, vaidyboje. Visi mokytojai yra lietuvių.

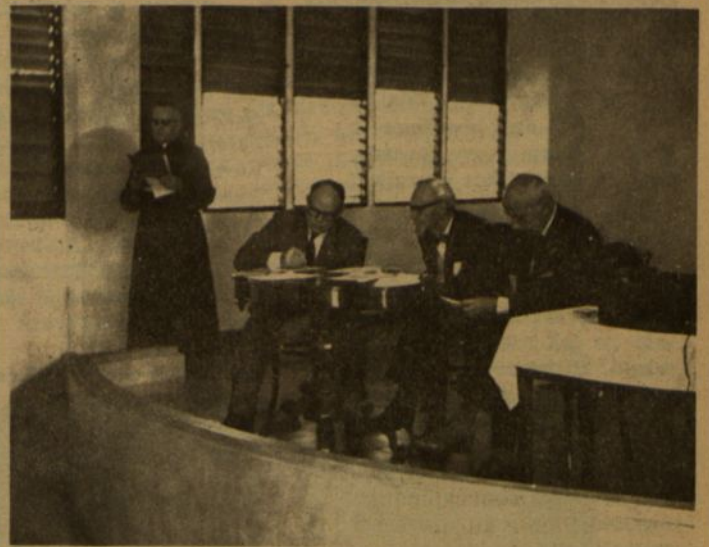
samblius ir Organizacijas, bet išlaikyti ir ugdyti tuos dalinius bei paskirai kiekvienam turime padėti ir pagelbėti.

Iš statistinių davinių per Kongresą paaiškėjo, kad Pietų Amerikos kraštuose gyvena apie 100,000 lietuvių, kurie tarp kraštų yra pasiskirstę sekančiai: Brazilijoje apie 50,000, Argentinoje tarp 30,000 - 40,000, apie 5,000 Urugvajuje, kiti pasiskirstę tarp kitų kraštų, o Čilėje gyvena tik 7 lietuvių šeimos.

Besilankydama Argentinoje ir Brazilijoje bei iš Urugvajaus atstovų patyriau, kad švietimo pagalba būtų svarbiausia ir reikalingiausia ir kuo skubiausia, nežinrint ir kitų pagėdavimų, kurie buvo išreikšti per komisijų posėdžius ir per Kongresą.

Todėl kviečiame visus JAV lietuvius į Pietų Amerikos Lietuvių švietimo ir tautinės lietuviškos kultūros gelbėjimo darbą!

Elena Armanienė
Balfo Centro Valdybos
Vicepirmininkė

Iš Vasario 16 minėjimo Medelline, Kolumbijoje, Kun. Tamošitnas skaityto paskaitą. Prie stalo garbės prezidiumas: Totoraitis, dr. Proscvičius ir Venclauskas.

Iovas Sidzikauskas, Aerodrome įjį pasitiko konsulas Dr. S. Sirutis su Bogotos lietuviams. Ta proga jis buvo priimtas Kolumbijos užsienių reikalų ministro Dr. Fernando Gomez Mertines, kuriam Sidzikauskas įteikė Pavergtų Tautų medalį. Priėmimo dalyvavo aukštieji užsienių reikalų ministerijos pareigūnai. Beveik valandą laiko Sidzikauskas kalbėjosi su ministru, palleidamas Lietuvos laisvinimo reikalus. Ministeris iš savo pusės mielai pažadėjo visada ir visur remti lietuvių pastangas.

Kitą dieną kariuomenės klube Dr. Sirutis suruošė pobūvį, kuriame be lietuvių dalyvavo aukštieji valdžios ir vyriausybės pareigūnai.

Vasario 27 dieną iš Bogotos V. Sidzikauskas atskrido į Medelliną. Čia jį pasitiko kun. Tamošitnas su visa kolonija. Sekančią dieną V. Sidzikauskas priėmė spaudos atstovus, kuriems nupasakojo savo kelionės tikslą ir apibūdino lietuvių siekimus. bei pavergtų tautų darbą. Sekančią dieną vietos dienraščiai išdėjo plačius reportažus. Kovo 1 d. V. Sidzikauską priėmė Antioquijos gubernatoriūs Dr. Aramburo, Malonijoje nuotaiškoje buvo išsikalbėta su gubernatoriumi visais Lietuvos laisvinimo ir pavergtų tautų reikalais. Vasario 28 d. V. Sidzikauskas dalyvavo lietuviškoje pamaldose ir po jų įvyko lietuvių susirinkimas, kuriame jis padarė platų pranešimą. Kovo 2 d. lietuvių suruošė Klub Kampestre šaunias išleistuves, kurių metu svečias pasakė jaudinančią kalbą. Kovo 10 d. Sidzikauskas iš Kolumbijos išskrido į Venezuelą.

Reikia pasakyti, kad svečio atsilankymas Kolumbijoje įnešė daug gyvumo ir ypatingo dėmesio ne tik lietuvių tarpe, bet ir kolumbiečių sluoksniuose. Būdingas reiškinys, kad lietuvių susirinkime, sukviestame V. Sidzikausko atvykimo proga, dalyvavo net tie lietuvių, kurie nuo lietuvių kolonijos yra atsitolinę ir nesidomi joku lietuvišku darbu. Atrodo, kad dažnesnis lietuvių veiksnų lankymasis pas išblaškytus lietuvius pasaulyje atnešė daug naudos ir gyvumo lietuvių.

Kovo 7 d. į Bogotą iš Brazilijos atskrido min. St. Lozoraitis ir vyskupas Brizgys. Jiems

priimti ruošia rūpinasi konsulas Dr. S. Sirutis.

Vasario 16 proga Medelline, ZEA muziejuje, buvo atidaryta prieš keletą metų mirusio dailininko E. Kulviečio paveikslų paroda. Buvo išstatyta 50 kūrinių. Parodą atidarė ir kalbą pasakė universiteto profesorius Sergio Mejia Echevarria, žurnalistas ir foto korespondentai ypatingai domėjosi Kulviečio kūriniams.

Kolumbijos dienraščiai paminėjo Vasario 16 šventę pažymėdami, kad lietuvių yra visų gerbiami žmonės. "El Colombiano" dar pridėjo, kad visas laisvas pasaulis yra už tai, kad Lietuva būtų vėl laisva ir nepriklausoma.

Jau keli mėnesiai Medelline pas Šernaitienę svečiuojasi iš Kanados atvykę Bajoraičiai. Bajoraitis čia pirkto trijų aukštų namą. Mat, už dolerius čia pirkti turtą išeina bent kelis kartus pigiau. Bajoraičiai, dar kiek pasisvečiavę grįš į Kanadą.

Muzikas Jonas Kaseltnas baigia statyti kilnojimą trijų butų namą. Jame bus visi moderniški patogumai. Tokių namų mano pastatyti bent keletą ir įsteigti lietuvių senelių koloniją. Jis pats savo lėšomis žada išlaikyti bent 5 senelius ar pensininkus.

Iš Amerikos grįžęs į Kolumbiją kun. S. Barcattis kalbasi su Tamuliu.

MEČYS ŠIMKUS,
teisnininkas, tiksliai,
gerai ir greitai už-
pildo įvairius **IN-**
COME TAX pa-
reiškimus. Kreip-
tis:
ŠIMKUS REAL
ESTATE
4259 South
Maplewood Ave
Chicago, Ill.
CL 4-7450
arba
YA 7-2046

DABAR GERIAUSIAS LAIKAS ĮRENGTI TVORAS JŪSŲ NAMŲ PUOSNUMUI IR SEIMOS SAUGUMUI.

Įrengiame tvoras, duris, langus, stogelius, tureklis ir kitus įvairaus metalo, plastikos ir stiklo gaminius jūsų pagerinimui ir papuošimui.

KOSTAS BUTKUS
Telefonai: CHICAGO
Ludlow 5-6291,
bet kuriuo laiku,
PRospect 8-2781
rytais ir vakarais.

LIETUVIAI KOLUMBIOJE

Kaip sostinėje Bogotoje taip ir Medelline Vasario 16 šiais metais buvo paminėta ypatingu aktu. Medelline vasario 21 d. vyskupas kolumbietis atlaikė lietuviams pamaldas. Po to įvyko iškilmingas aktas, kurio metu paskaitą skaitė kun. Tamošitnas.

Ta pačia proga buvo nutarta atgaivinti Lietuvių Bendruomenę Medelline, nes keletą metų kaip

neegzistuoja jokia lietuvių bendruomenės valdyba, o visą darbą atlieka vienas kun. Tamošitnas. Buvo išrinkta trijų asmenų komisija, kuri praves rinkimus į Medellino skyriaus valdybą. Tikimasi, kad šį kartą pasiseks lietuviams susiorganizuoti.

Vasario 25 d. į Bogotą buvo atvykęs VLIKo pirmininkas Vac-

Vilko pirm. V. Sidzikauskas Medellino aerodrome tarp vietos lietuvių, atvykusių jo pasitikti.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

PARAMA- 2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332
Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Imp. 5-Star FRENCH COGNAC	5th	5.75
2. HENRY MCKENNA Kentucky Bourbon ..	5th	4.98
3. GLENMORE VODKA	5th	2.98
4. Imp. French NAPOLEON Brandy	5th	3.35
5. COINTREAU Liqueur and Brandy	5th	4.75
6. LIEBFRAUMILCH Imp. German Wine ..	5th	.98
7. BORDEAUX Imp. French Wine	5th	.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

A. L. TAUTINĖS S-GOS NARIAMS

ALT S-gos Clevelando skyriaus nariai kviečiami atvykti į Tautinės Sąjungos skyriaus metinį susirinkimą sekmadienį, kovo 21 d., tuoj po pamaldų, Dirvos redakcijos patalpose. Bus renkama skyriaus valdyba ir revizijos komisija. Svarbu taip pat išrinkti delegatus ALTS seimui.

Po susirinkimo vaisės.
Valdyba

• **Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos valdyba** kovo 27 d. Čiurlionio Ansamblio namuose, 10908 Magnolia Dr., kviečia narius su poniomis dalyvauti susirinkime, kuriame paskaitas skaitys dr. J. Maurukas ir inž. A. Nasvytis. Po susirinkimo — bendros vaisės.

• **BALFO visi trys skyriai** Clevelande, kovo mėn. 21 d., 11:30 val. šv. Jurgio parapijos salėje šaukia visuotinę narių susirinkimą. Bus svarstoma Clevelando BALFO skyrių persitvarkymo reikalas.

Visi kviečiami šiame susirinkime dalyvauti.
BALFas

• **DLK Birutės draugijos narės** gražiai užsirekomendavo Clevelande suruoštoje gėlių parodoje savo lietuviškų valgių ir saldumynų receptais.

The Cleveland Plain Dealer kovo 15 d. laidoje įsidėjo Onos Čepukaitienės pagaminta Velykinio torto nuotrauką ir pilną paaiškinimą su receptais apie jo pagaminimą.

• **Antanas Šimkūnas**, senosios lietuvių ateivių kartos veikėjas, ALT S-gos, Vilties d-jos, SLA ir kt. organizacijų narys, mirė Clevelande, sulaukęs 78 m. amžiaus.

Buvo palaidotas Kalvarijos kapinėse kovo 15 d., po gedulinkų pamaldų šv. Jurgio bažnyčioje. Laidotuvėmis rūpinosi Jakubs & Son laidotuvių įstaiga — 6621 Edna Ave.

Ant. Šimkūno žmona Teofilija jau buvo mirusi

Sugrįžusiai iš Europos solistei Aldonai Stempužienei, kur ji įdainavo naują plokštelę, Čiurlioniečiai suruošė pagerbimą, į kurį atsilankė gausus būrys svečių. Nuotraukoje pirmoje eilėje iš kairės: A. Gelazytė, N. Jankutė, D. Dundurienė, solistė Aldona Stempužienė, G. Plečkaitienė ir M. Lėknickaitė, V. Pliodžinsko nuotrauka

anksčiau. Liko dar jo seserų ir brolių Lietuvoje. Amerikoje gyvena sūnus Antanas ir anūikai.

Nors jau geroką laikotarpį velionis sunkiai sirgo, ilgesnį laiką išbūdamas ligoninėje, į galą beveik visai buvo praradęs regėjimą, bet nenustojė prenumeravęs Dirvą ir prieš kelis mėnesius papildė savo įnašą Vilties draugijai.

• **LB Clevelando I-os apylinkės metinis susirinkimas** įvyks kovo 28 d., 12 val. Lietuvių salėje, 6835 Superior Ave.

Darbotvarkėje — valdybos ir kontrolės komisijos pranešimai, vysk. M. Valančiaus liuanistinės mokyklos vedėjo informacinis pranešimas, valdybos ir kontrolės komisijos rinkimai ir kt. apylinkės reikalai.

Rinkiminę komisiją sudaro: Juozas Mikonis — pirmininkas (jo adresas — 24526 Chardon Rd., Cleveland, Ohio 44117. Telefonas 531-2190); Dalia Čiurlionytė, Albinas Karsokas, Kęstutis Matulionis, Stasys Lukoševičius ir Adolfas Luža.

Visais rinkimų reikalais ir kandidatų į naują valdybą pristatymu, prašome kreiptis į rinkiminės komisijos pirmininką.

Maloniai kviečiame clevelandiečius lietuvius metiniame susirinkime skaitlingai dalyvauti.

LB Clevelando I-os Apyl. Valdyba

• **Prieš atnaujindami savo draudimus, palyginkite kainas** telefonuodami V. Giedraičiui 944-6835 ar Z. Obeleniui 531-2211.

LIUKSUSINIAM GYVENIMUI

Elegantiškas namas prie Terrace Rd., Euclido autobusas. 4 dideli miegamieji, moderni virtuvė, 3 vonios, kabinetas ir TV kambarys, prijungtas garažas. Daugelis priedų... reikia pamatyti... Ikaunuotas žemai — priimtiniomis sąlygomis.

WM. T. BYRNE
Tel. 321-5000
(31-33)

J. P. MULL-MULIOLIS REALTOR

Šv. Jurgio parapijoje

Turime keletą gerų vienos ir dviejų šeim. namų. Bonna, Hecker, Addison, Cornelia ir kt. Arti gero susisiekimo, bažnyčios, mokyklos. Nebrangūs, galima pirkti su mažu įmokėjimu. Nedideli mokesčiai. Suinteresuoti skambinkite.

E. 160 — St. Clair
2 šeimų 4-4, 3 garažai.
Nuoma 130 dol. mėn. \$9,500

Investavimui
4 butai. Nuoma \$240.00 mėn. \$1000 įmokėti. \$10.900

Euclid, Ohio
3 metų "split-level", 3 miegamieji, salionas, valgomasis, virtuvė, kilimai, padalintas rūšys. Arti mokyklų ir susisiekimo.

Norintieji parduoti namus skambinkit UL 1-6666.

Lietuviai bendradarbiai:
Alg. Dailidė, John Lorenz ir Ant. Mikoliūnas
13229 Superior Ave.
UL 1-6666

VISIEMS BALFO SKYRIAMS IR RĖMĖJAMS

Išklausiusi dr. Elenos Armanienės pranešimo apie lietuvių problemas Pietų Amerikoje, Balfio Centro Valdyba kovo 10 d. posėdyje nutarė kreiptis į visus geros valios JAV lietuvius — Balfio veikėjus, lietuviškų knygų leidyklas ir spaus tuves. Balfio Centro Valdyba prašo visus ateiti talkon ir pagelbėti Pietų Amerikos lietuviui, ir ypač jo vaikams, išlikti lietuviams.

Tam tikslui skubiai reikalingos lietuviškos knygos, plokštelės, vadovėliai, ypač skaitymų knygų vaikams. Visi labai prašomi turimą medžiagą paaukoti Balfui (105 Grand Street, Brooklyn, N. Y. 11211), o Balfas nugabens lietuviams į Pietų Ameriką. Jei kas žino, kur tokios medžiagos didesnį kiekį galima būtų gauti, malonėkite taip pat painformuoti Balfio Centrą.

PRANEŠIMAS

1964-1965 metų Lietuvių Studentų Sąjungos Centro Valdyba, remdamasi LSS rinkiminių taisyklių VI. 2 pastraipa, skiria šiuos asmenis į 1965 metų LSS centrinių organų Rinkiminę Komisiją: Algis Jokūbaitis, 17166 Freeland, Detroit 35, Michigan; šarūnas Lišauskas; Daiva Bajorūnaitė; Jūratė Jokšaitė; Gina Stanulytė.

LSS Rinkiminė Komisija praneša, kad kandidatų siūlymas į Lietuvių Studentų Sąjungos centrinius organus prasidėjo kovo mėn. 15 dieną.

Asmenys, sutinką kandidatuoti į Lietuvių Studentų Sąjungos centrinius organus (Centro Valdybą, Kontrolės Komisiją, ar Garbės Teismą) turi sąrašus pristatyti Rinkiminei Komisijai ne vėliau kaip balandžio mėn. 1 d. (pašto antspaуда).

Kandidatų statymas yra vykdomas pagal LSS rinkiminių taisyklių II. 1, 2, 3 pastraipas.

• **Lietuvių Agronomų Sąjunga** įteikė \$20.00 auką Lituanus žurnalui paremti.

PHILADELPHIA

BENDRUOMENĖS SUSIRINKIMAS

Š.m. kovo mėn. 7 d. įvyko metinis L.B. Philadelphijos Apylinkės susirinkimas, į kurį atsilankė vos 30 asmenų.

Susirinkimui pirminikavo prof. A. Jurskis, sekretoriavo K. Čikotas. Buvo pagerbtas miręs ilgametis apylinkės išdinininkas J. Jurašūnas, Apylinkės pirm. inž. J. Ardys patlekė buvusių metų darbų apyskaitą. O darbų atliktą daug. Reikėtų tik pagalvoti, kas būtų, jei Philadelphijoje nebūtų Bendruomenės. Kas gi suruoštų 16 Vasario minėjimą, kas atžymėtų mūsų žymiuosius rašytojus — veikėjus, kaip Donelaitį, V. Krėvę, Daukantą ir kt. Kas suruoštų mūsų išvežtųjų, suldimų, spaudos atgavimo ir kitus minėjimus, jei nebūtų bendruomenės? Ar būtų Philadelphijoje Šeštadieninė mokykla, jei bendruomenė jąja nesirūpintų? Ar turėtume radio valandėlę be Bendruomenės globos? Gal pavienės organizacijos ir atžymėtų joms artimesnius įvykius, bet kas gi sujungtų mus visus kultūrinėn veiklon. Tai kodėl į metinius susirinkimus lankosi vos 20-30 asmenų? Juk prieš 10 metų lankydavosi apie 100-200. Dabar tik į pramoginius parengimus tiek teatsilanko. Ir šįaktyviųjų dėka mes dar neužmiegame. Bendruomenės apylinkės metinė apyskaita siekia apie 10,000 dol. (Bendruomenės išdas 1,584 dol. Šešt. mok. -- 2,064, Vasario 16 d. minėjimo 1,512 ir radijo val. 5,542 dol.) Apylinkės valdyba vykdė ir Vasario 16 d. gimnazijai aukų vajų. Pasijusta 400 dol. Iš likusios Apylinkės pelno, 100 dol. paskirta Lietuvių Fondui, Kultūros Fondui -- 50 dol. L.L. Kovų Karo invalidams -- 50 dol. Šių metų valdybon išrinkti: J. Ardys, J. Puzinas, P. Dėdels, A. Gečys, M. Milas, M. Melnikaitė, G. Dumbrytė, G. Dragunevičius, H. Savickas ir A. Peštenis. Į revizijos komisiją J. Gečiauskas, P. Mitalas, ir Vl. Norkus. Šių metų valdybą laukia didelis darbas, tai Lietuvos pavergimo 25 metų atžymėjimas, kurs turėtų būti įspūdingai pravestas ne tik mūsų tarpe, bet kad pasiektų ir amerikiečių visuomenę. Į susirinkimą buvo atsilankę ir L.B. Tarybos Prezidiumo pirmininkas V. Volertas, ta proga padaręs pranešimą apie gegužės mėn. 22,23 d. įvyksiantį Philadelphijoje Tarybos suvažiavimą.

• **TĖVO ALGIMANTO KEZIO**, S.J. foto paroda įvyks Lietuvių Banke kovo 19 d. darbo valandomis ir kovo 20 ir 21 d. nuo 2 val. p.p. iki 8 val. vak. Besidomintieji foto menu, kviečiami atsilankyti. Parodą ruošia Philadelphijos ateitininkai.

• **L.V.S. RAMOVES** šių metų valdybą sudaro: pirm. A. Jurskis, vicepirm. J. Česonis, išd. A. Impolėnas, sekr. A. Rukšys ir narys B. Ubelka.

• **A.L. INŽ. IR ARCH. S-GA** Philadelphijoje kovo 6 d. turėjo susirinkimą, kurio metu inž. V. Norkus - Norton rodė filmą apie Lietuvos pašto ženklus, į naują valdybą išrinkta pirm. J. Stelmokas, sekr. H. Šatinskas ir išd. G. Dragunevičius. Po susirinkimo vyko valšės, kurių metu Kazimierinių proga buvo pagerbtas Liberty Federal Savings prezidentas Kazimieras Čeladinas.

A.L. J.A.S. Philadelphijos skyrius inž. S. Kairiui mirus, vietoje gėlių, paskyrė 25 dol. auką Vasario 16 d. gimnazijai.

A. ir O. Jurskiai, inž. Vl. Švipui mirus, vietoje gėlių, paskyrė 10 dol. Vasario 16 gimnazijai ir A. Paulauskieniui mirus 10 dol. Balfui.

• **SLA KUOPOS** 1965 m. valdybą sudaro: pirm. V. Botyrus, vicepirm. J. Šuopis, sekr. J. Palaitis ir fin. sekr. išd. L. Jankauskas. Kuopa turi apie 100 narių.
P.M.

• **A.L. INŽ. IR ARCH. S-GA** Philadelphijoje kovo 6 d. turėjo susirinkimą, kurio metu inž. V. Norkus - Norton rodė filmą apie Lietuvos pašto ženklus, į naują valdybą išrinkta pirm. J. Stelmokas, sekr. H. Šatinskas ir išd. G. Dragunevičius. Po susirinkimo vyko valšės, kurių metu Kazimierinių proga buvo pagerbtas Liberty Federal Savings prezidentas Kazimieras Čeladinas.

A.L. J.A.S. Philadelphijos skyrius inž. S. Kairiui mirus, vietoje gėlių, paskyrė 25 dol. auką Vasario 16 d. gimnazijai.

A. ir O. Jurskiai, inž. Vl. Švipui mirus, vietoje gėlių, paskyrė 10 dol. Vasario 16 gimnazijai ir A. Paulauskieniui mirus 10 dol. Balfui.

• **SLA KUOPOS** 1965 m. valdybą sudaro: pirm. V. Botyrus, vicepirm. J. Šuopis, sekr. J. Palaitis ir fin. sekr. išd. L. Jankauskas. Kuopa turi apie 100 narių.
P.M.

LOS ANGELES

KAZIUKO MUGĖ

Šių metų balandžio mėn. 25 dieną, Los Angeles mieste, šv. Kazimiero parapijos kieme, įvyks tradicinė skautų mugė. Jaunesnių ir vyr. skaučių draugovės stropiai ruošiasi šiam įvykiui.

MAIL ORDERS NOW
METROPOLITAN OPERA
APRIL 26 THRU MAY 2 IN PUBLIC AUDITORIUM

Apr. 26, Eve.: TOSCA	Apr. 30, Eve.: OTELLO
Apr. 27, Eve.: SAMSON ET DALILA	May 1, Mat.: AIDA
Apr. 28, Eve.: THE LAST SAVAGE	May 1, Eve.: FLYING DUTCHMAN
Apr. 29, Eve.: TURANDOT	May 2, Mat.: RIGOLETTO

Tickets Available for All Operas. Enclose stamped return envelope with mail order. Seats at some prices not available for all operas. Please indicate 2nd and 3rd choices.

PRICES: \$2, \$3, \$4, \$5, \$6, \$7, \$8, \$10, \$12 (No Tax)
BOX OFFICE: Union Commerce Bank Lobby, E. 9th and Euclid - 621-8897
Open 9:30 A.M.-5:30 P.M. Librettos on sale. Knabe Pianos Used Exclusively

Kovo 14 d. Clevelande įvyko Putnamo senelių namų statybai remti Clevelando apylinkių rėmėjų seimas, į kurį buvo atvykusį sesuo Augusta. Nuotraukoje seimo dalyvės. Vidury stovi komiteto vicepirm. Alkaitis, pirm. Stasienė ir sesuo Augusta.
V. Pliodžinsko nuotrauka

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and REMODELING LOANS
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON
FUNERAL HOMES
Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue EN 1-1763
936 East 185th St. KE 1-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

NAUJA ALT S-GOS
CHICAGOS SKYRIAUS
VALDYBA

A. L. Tautinis S-gos Chicago skyrius, kovo mėn. 7 dieną, turėjo visuotinę, metinį susirinkimą, kuriame buvo išrinkta 1965 metams valdyba.

[naują valdybą įėjo Antanina Kazanauskienė, Genovaitė Modestavičienė, Stasys Šlaucitnas, Petras Stoncellis ir Stasys Orentas.

Valdybos pirmininkas Dr. A. Kalvaitis, darydamas pranešimą apie praėjusių metų veiklą, apsidžiaugė galėjęs skyriaus kasoje palikti didesnę sumą pinigų, negu buvo perimta. Tradicinis skyriaus Rudens Lapų balius, apie kurį Dirvoje jau buvo rašyta, prisidėjo prie kasos praturtėjimo. Todėl, susirinkimas P. V. Vėbrai pasiūlius, nutarė Vilties D-jai skirti \$100,00 "Dirvo" 50 metų sukakties proga ir įstoti į Lietuvų Fondą sumą, kurią pasiskirs naujoji valdyba. Dėl prezidento A. Smetonos portreto padarymo, nutarta skirti tiek, kiek dar trūksta iki \$300,00. Tautinis Akademiniis Sambūris Chicagoje yra įpaskyrę \$100,00 ir East Chicago skyrius pažadėjęs \$50,00. Portretas kabos Chicagoje, ten kur mūsų tautos didžiųjų vyrų portretai kaba.

Skyriaus narės ponios B. Paplėnienės iniciatyva, buvusio skyriaus nario velionio Janukaičio laidotuvių išlaidų padengimui surinkta virš \$500,00, kurie bus perduoti velionio žmonai.

Be praėjusių metų Valdybos, susirinkime dalyvavo: Dr. S. Biežis su poniu, J. Kazanauskas su poniu, Dr. J. Bartkus, Liet. Fondo pirm. Blinstrubas (susirinkimui pirmininkavęs), Petras Janulaitis, J. Jurkūnas, Kazys Kasakaitis, B. Paplėnienė, gen. M. Reklaitis, pulk. A. Reklaitis, pulk. M. Naujokas, Dr. J. Dau-

paras, P. Vebra ir d. k. Po susirinkimo, skyriaus nariai, atsivėlindami su praėjusių metų valdyba, turėjo vaišes Gintaro svetainėje.

TREČIOSIOS DAINŲ
SVENTĖS REPERTUARŲ
KOMISIJOS PRANEŠI-
MAS NR. 1

Mišraus choro repertuaro projektas:

A. Kačanausko — Malda už tėvynę; K. V. Banaičio — Motuše mano, senoji mano (1 d.); K. V. Banaičio — Paskutinis vakarėlis (1 d.); J. Gaidelio — Dainininkų maršas; J. Gaubo — Dul dul dūdelė; J. Gruodžio — Mergužėle mano miela (1 d.); Vl. Jakubėno — Ko žilas ožys bliovė (dzūkų svotbinė daina); J. Kačinsko — Rauda (žodžiai Aisčio); J. Naujalio — Vasaros naktys; J. Siniaus — Mano kaimė; J. Strolis — Tu berneli (liaudies motyvas); St. Šimkaus — Oželis (liaudies motyvas); J. Žilevičiaus — Laisvės!; Br. Budriūno — Kantata tėviškės namams (žodžiai Brazdžionio).

Sventėje yra numatoma vaikų choro, su liaudies instrumentų palyda, dalyvavimas. Repertuaro projektas bus paskelbtas vėliau.

Mišraus choro repertuaro projektui svarstyti ir priimti kovo mėn. 21 dieną (sekmadienį), 4 val. p. p. Jaunimo Centre kviečiamas Chicagoje reziduojančių muzikų susirinkimas. Ne Chicagoje gyvenantieji muzikai savo nuomones dėl projekto prašomi atsiųsti Komisijai ligi kovo mėn. 20 d. šiuo adresu: 1626 So. Boulevard, Evanston, Ill.

SIXTY YEARS OF SERVICE

1905 - 1965

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS 60 METŲ SUKAKTIS

• Dail. Antanas Tamošaitis buvo pakviestas Ottawos Universiteto, Kanadoje, meno festivalio proga paruošti savo dailės darbų parodą.

Ottawos Universitete įvyko iškilmingas meno festivalio atidarymas, kuriame pirmą kartą dalyvavo ir valstijos sekretorius Maurice Lamontagne, savo laiku tame Univ. profesoriaus.

Valst. Sekretorius parodė didelį dėmesį mūsų tautiečio dailės darbams. Paroda su aukštųjų pareigūnų nuotraukomis ir aprašymais tilpo Kanados spaudoje.

Lygiai prieš 60 metų, 1905 m. kovo 17 d. buvo gautas leidimas - charteris įsteigti Mutual Federal Taupymo ir Skolinimo Bendrovę.

Tai ne tik lietuviams gerai žinoma, finansiniai patvari įstaiga. Jos įsteigėju buvo Mykolas Dūda, kuris tais laikais buvo didelis lietuvis patriotas, kartu su Mykolu Petrausku suorganizavęs "Birutes" chorą. Dūdai pasitraukus, Bendor-

vei vadovavo Ben J. Kazanauskas, dabartinio prezidento Jono Kazanausko brolis, nuo 1912 metų iki mirties, 1946 m. kovo 20 d.

Jonas Kazanauskas buvo išrinktas direktorium 1919 metais, o pirmininku — 1933, tačiau vadovybę perėmė tikrai 1946. Per tą eilę metų jo vadovaujama Bendrovė pasiekė su virš 17 milijonų dolerių.

Mutual Federal Bendrovė

yra viena iš stipriausių ne tik Chicagoj, bet ir jos apylinkėse. Visi taupytojai, net ir depresijos laikais, neprarado nei vieno savo indėlio. Bendrovės personalas daugumoj lietuviškas, o valdyba ir direktoriai be išimties lietuviai. Geras patarNAVIMAS yra atkreipęs ir kitataučių dėmesį: klientai yra įvairių tautybių ir iš įvairių Amerikos Valstijų.

Jubiliejinės sukakties proga darytoj nuotraukoj matomi Mutual Federal Bendrovės valdyba ir direktoriai. Sėdi iš kairės: Casimir G. Oksas — Executive viceprezidentas, John J. Kazanauskas — prezidentas, Peter Kazanauskas — viceprezidentas, Stephanie Simonaitis — sekretorė-izdininkė. Stovi: Anthony L. Lapinskas — advokatas ir asistentas sekretorius-izdininkas, Peter Kraujalis — direktorius, Joseph Kilikevice — direktorius ir Walter Misevich — direktorius.

Šio jubiliejaus proga visi mieli Dirvos skaitytojai ir bendradarbiai yra kviečiami atsilankyti į Bendrovę ketvirtadienį, penktadienį ir šeštadienį, kovo mėn. 18, 19 ir 20 d.d., kur bus pavaišinti kava ir pyragaičiais.

Gertrude Kuehfuhs, gimusi ir mokslus išėjusi Philadelphiaj, vėliau specializavosi fortepijone Eastman Konservatorijoj ir baigusi specialias studijas liturginės muzikos Pijaus X mokykloj New Yorke. Šiuo metu ji yra profesorė ir pirmininkė teorijos ir kompozicijos skyriuj Ohio State Universiteto Muzikos Mokykloj, Columbus Symphony Orkestro pianistė, pasižymėjusi plačia veikla kaip akompaniatorė ir įvairaus sąstato kamerinės muzikoj. Kovo 28 d. ji akompanuos smulkininkei E. Kuprevičiūtei Chicagoje Jaunimo Centre ruošiamame koncerte. Pelnas skiriamas Putnamo senelių namų statybai.

Mielą agronomą

JURGI BAUBLI,

liūdintį brangiai motinai Lietuvoje mirus, nuširdžiai užjaučia

A. L. Tautinės Sąjungos
Detroito Skyrius

Agronomą JURGI BAUBLI ir šeimą, jo motinai

A. A.

ZINAIDAI BAUBLIENEI

Lietuvoje mirus, širdingai užjaučia

Rūta, Mečys ir Eglė Jauniškiai

HARTFORD

• Kaziuko mugė Hartforde įvyks kovo 28 d., šv. Trejybės parapijos svetainėje, 53 Capitol Ave. Mugė rengia Hartfordo skautėstai, be to, su įvairiais darbeliais ir medžio drožiniais dalyvaus skautai-ės iš Waterburio, New Britaino ir New Haveno. Hartfordo mamytės rengiasi svečius pavaišinti skaniais pietumis ir lietuviškais pyragais.

Prašome tą dieną nerengti kitų parengimų, bet kuo skaitlingiausiai atsilankyti į mugę ir tuo paremti lietuvišką jaunimą.

Mugės atidarymas tuojau po mišių (12:30), pietūs, mugės apžiūrėjimas, apsipirkimas ir 4 val. skautiška programa.

TORONTO

• LB Toronto apylinkės valdyba kovo 10 d. posėdyje, peržvelgusi Vasario 16-sios šventės apyskaitą, kiek ilgiau sustojo prie KLB Krašto Tarybos rinkimų, kurie yra numatyti gegužės 2 d. ir vietos apylinkės organizacinių reikalų. Nutarė kovo 28 d., 4 val. p. p. šv. Jono Kr. parapijos patalpose kviešti apylinkės Tarybos narių, organizacijų atstovų ir besidominčių mūsų bendruomenine veikla pasitarimą.

Darbotvarkėje be kitų klausimų yra numatytas aktualus bendruomeniniais reikalais pranešimas. Taipgi yra numatomi ir naujos valdybos rinkimai.

NEW YORK

• Jonas Šlepetytis, žinomas visuomenininkas, teisininkas, pulkininkas, jo 70

BOSTONE PUNDŽIAMS GIMĖ TRYNUKAI. Ne tik Bostono lietuvių tarpe, bet ir pačiame didžiajame mieste nuskambėjo kaip sensacija (didieji laikraščiai įdėjo žinias ir naujagimių nuotraukas) Petrus Pundžiui (buv. Pundzevičiui) ir jo žmonai, gimusiai Dikinytėi, kovo 9 d. gimę trynukai -- mergytė ir du berniukai. Vienas berniukas svėrė 5 svarus ir 15 uncijų, antras 6 sv. ir 6 1/3 uncijas, o mergytė 6 sv. ir 3 uncijas. Petras Pundys šiuo metu yra 35 m. amžiaus. Jaunoji šeima jau augina dvi dukreles, tai dabar jau turi 5 vaikus. Naujagimiai yra sveik, neblogai jaučiasi ir jų motina.

metų amžiaus sukakties proga, bus pagerbtas banketu (akademine bei meninė dalis ir vakarienė) 1965 m. balandžio 3 d. (šeštadienį), 7 v. v. Maspetho Atsimainymo parapijos salėje 64-14 56 Rd., Maspeth 78, N. Y.

Rengimo komitetas, sudarytas iš šių New Yorko draugijų: ALB apygardos, ALB Queens apylinkės, L. Fronto Bičiulių, Teisininkų C. V., Birutiečių ir Ramovėnų.

• Smuikininkė E. Kuprevičiūtė-Bergen, iš Columbus, Ohio, dalyvauja poeto V. Mačernio 20 m. mirties minėjimo programoje š. m. kovo mėn. 21 d. Carnegie Endowment salėje, N. Y.

Mačernio poeziją deklamuoja: Tosca Daubaraitė, Skobeikienė, Asia Dauguvietytė ir J. Boley-Bolevičius. Apie V. Mačernio gyvenimą ir kūrybą kalbės Dr. J. Girnius ir P. Jurkus. Pranešėja stud. Salvinija Gedvilaitė. Smuikininkė akomponuoja A. Mrozinskas.

Poetas Vytas Mačernis, kurio 20 m. mirties minėjimas įvyks ta š. m. kovo mėn. 21 d. 5 val. p. p. Carnegie Endowment salėje (345 E. 46 St.) Manhattene, N.Y. Minėjimą rengia komitetas, kurį sudaro jo gerbėjai ir buvę mokslo draugai: Dr. S. Dilmienė, L. Baltrušaitienė, P. Jurkus, konsulas A. Simutis ir Dr. A. Šmulskytis. Nuotraukoje V. Mačernis Telšių gimnazijos VI kl. mokinys, 1937 m.